

PSIHOLOGIA

SOCIETATEA
ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ S.A.

Număr
special

Psihologia cuplului

PSIHOLOGIA

număr special
septembrie 1994

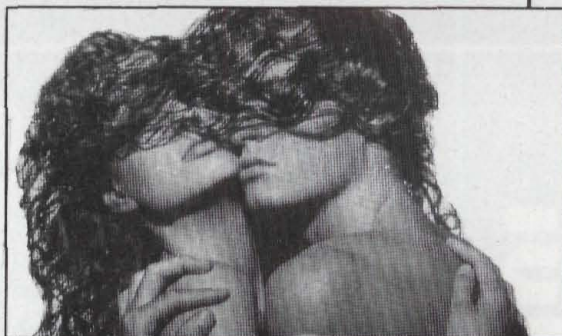
SINTEZE

- Lumea de azi. Lumea de mâine
Septimiu Chelcea 1
- O altă lume
Oana Corniță 9
- Gelozia
Adina Chelcea 24
- 16 reguli de aur
pentru cuplul conjugal
Maria Păun 32
- Un cuplu, nici un copil:
familia nonnucleară în China
Maria Voinea 36
- Agresivitatea sexuală: violul
Liviu Chelcea 41
- Frecvența raporturilor sexuale
C.S. Anghel 42

PUNCTE DE VEDERE

- Familia românească
în perioada de tranziție
Iolanda și Nicolae Mitrofan 3
- Despre familia de proveniență
Adelina Dobre 6
- Prelungirea tinereții
C. Liviu 8

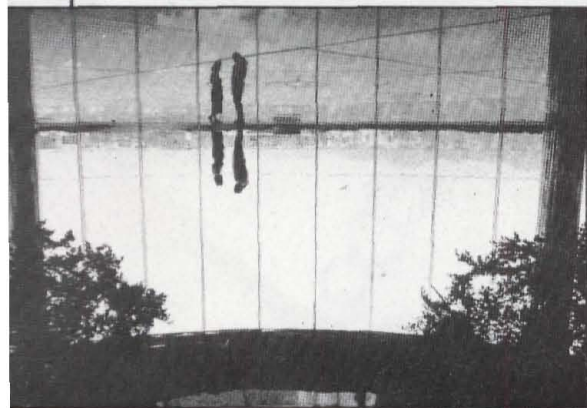
- Secretele longevității cuplului
Rodica Băciulescu 12

- Divorțul și opinia publică
Cristian Ciupercă 16
- Intuiția feminină
Rodica Băciulescu 20
- Avataruri ale iubirii-pasiune.
Aspecte psihologice
Constantin Cucoș 28
- Fericirea, fericirea...
Mihai Puiu 44

TESTE PSIHOLOGICE

- Test pentru doi 14
- Sînteți o femeie puternică? 18
- Dragoste de o zi
sau pentru totdeauna? 21
- Aveți spirit de aventură? 22
- Sînteți o persoană geloasă? 27
- Un test pentru soți 31
- Ea și El 33
- Ce fel de mamă veți fi? 38
- Ce stil afectiv aveți? 46

Conjunctura socio-demografică în Europa Centrală și de Est pe care o prezentăm se bazează pe rezultatele "Recensământului populației și locuințelor din 7 ianuarie 1992" (vol. I, CNS, 1994) și pe datele statistice publicate în revista Institutului Național de Studii Demografice din Franța (Population, nr. 4, 1992) și în volumul World Development Report 1993, editat de The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. Aceste informații statistice, deși nu se referă la situația la zi, sînt relevante pentru 1994, în legătură cu problematica acestui număr special al revistei "Psihologia", știut fiind faptul că indicatorii de bază au o evoluție relativ lentă, nefărăregistrîndu-se schimbări bruște decît în cazul catastrofelor naturale sau sociale.

România: 30 de milioane, în 2025

În Europa Centrală și de Est au apărut state noi ca urmare a dezmembrării Cehoslovaciei, Iugoslaviei și Uniunii Sovietice. Pe de altă parte, unirea celor două state germane a dus la conturarea unei noi hărți geopolitice. Drama iugoslavă impune și ea reconsiderarea conjuncturii demografice a zonei europene din care face parte și țara noastră.

Rezultatele recensămîntului din 7 ianuarie 1992 indică pentru România numărul total al populației de 22 760 449 de persoane, ceea ce înseamnă 95,8 locuitori/km². După Polonia, care la 1 ianuarie 1992 avea 38 305 000 de locuitori, țara noastră se plasează pe locul al doilea ca volum de populație.

Dacă avem în vedere și populația din Republica Moldova (la 1 ianuarie 1991 era de 4 367 000), putem spune că în "granițele ei firești" România ar avea 27 de milioane de locuitori. Astfel rotun-

LUMEA de azi LUMEA de mîine

jită, România ar avea același volum de populație ca și Canada.

Proiecția demografică pentru anul 2000 nu prevede modificarea semnificativă a volumului populației României în granițele ei de azi. Același lucru se prevede și pentru Ungaria, a cărei populație se estimează că se va menține la aproximativ 10 milioane de locuitori. Va spori, în schimb, volumul populației din Polonia (39 de milioane în anul 2000).

Proiecția demografică pentru anul 2025 arată pentru România o creștere de 2 milioane față de actualul volum de populație. Comparativ, sporul populației în Polonia va fi, probabil, de 5 milioane. Totalul populației din Ungaria va rămîne, probabil, la nivelul anului 1991.

Pe teritoriul de azi al Republicii Moldova, în 2025 vor fi, conform proiecției demografice a Băncii Mondiale, aproximativ 5 milioane de locuitori. Ne putem aștepta ca peste trei decenii România să aibă aproximativ 30 de milioane de locuitori. Oricum, România va rămîne pe locul al doilea în Europa Centrală și de Est în ceea ce privește volumul populației.

Proiecția populației pentru anul 2025 oferă informații despre structura pe vîrste: pînă la 15 ani și peste 64 de ani, reprezentînd populația neproductivă, care exercită o anumită presiune asupra populației active (în vîrstă de muncă, după standardele internaționale pentru ambele sexe: 15-64 de ani).

Comparativ cu populația din granițele de azi ale României, la orizontul anului 2025, populația activă de pe teritoriul Republicii Moldova va suporta o presiune mai puternică din partea populației neproductive (vezi fig. 1). Din acest punct de vedere România va avea, probabil, o situație mai favorabilă decît fostele state cu economie socialistă

De trei ori mai multe avorturi decît nașteri...

Analizii consideră că faptele demografice cele mai semnificative ale anului 1991 se observă în Europa Centrală și de Est. În ceea ce privește evoluția natalității, se remarcă scăderea sensibilă a numărului nașterilor în

**Proiecție demografică:
populația României și a
Republicii Moldova în anul 2025**

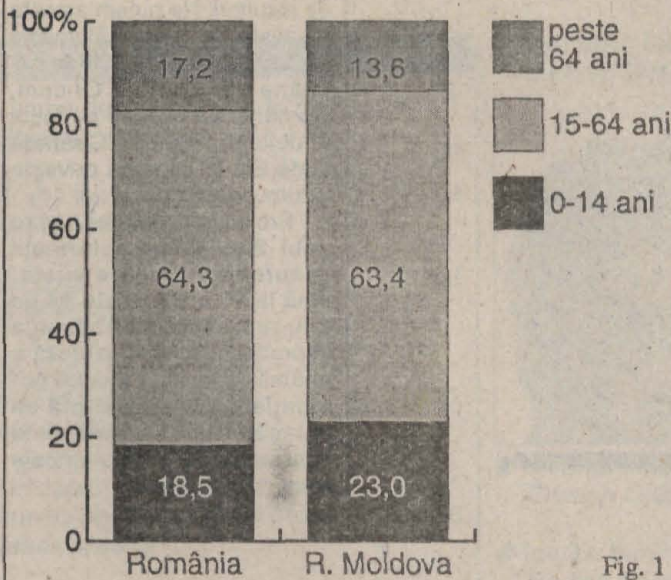

Fig. 1

România și în "noile landuri" din Germania. Reducerea cu aproape 100 000 a numărului nașterilor între 1989 și 1991 (de la 369 500 la 275 000) în țara noastră nu poate fi explicată doar prin liberalizarea avorturilor după evenimentele

din decembrie. Cauzele sînt mult mai profunde, dat fiind faptul că și înainte de această dată numărul avorturilor legale și mai ales ilegale era ridicat: 1 112 704 în 1965, comparativ cu numărul de 302 838 avorturi legale în

1985 și 99 265 în 1990. La 100 născuți vii în România în 1990 s-au înregistrat 315,2 avorturi, în Cehoslovacia 74,7, în Ungaria 71,9 și în Polonia 10,6. Pentru Bulgaria se menționează situația din 1989, adică 127,6 avorturi la 100 născuți vii. Sîntem țara cu rata cea mai ridicată de avorturi din Europa. Rata avorturilor la noi este de trei ori mai mare decît în ex-URSS, de paisprezece ori mai mare decît în Franța și de optsprezece ori mai înaltă decît cea din Canada. Situația este critică.

**Speranța de viață
(la naștere)**

În limbajul curent acest indicator demografic este numit "durată medie de viață". El exprimă numărul mediu de ani pe care îi are de trăit un nou-născut, presupunînd că ordinea de deces la toate vîrstele va fi cea consemnată în "tabela de mortalitate". Aveam de-a face cu un indice

(Continuare în pag. 5)

Prof. univ. dr. S. CHELCEA,
Institutul de Psihologie

Speranța de viață în fostele state cu economie socialistă

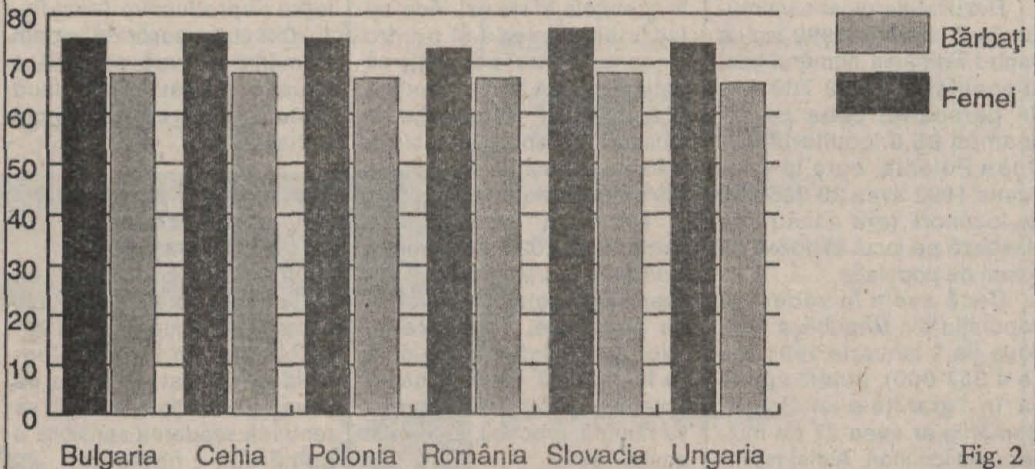

Fig. 2

Familia românească în perioada de tranziție

Familia românească a evoluat de-a lungul istoriei noastre ca o matrice psihosocială cu marcată stabilitate, bazată pe principiul sincroniei și complementarității rolurilor masculine și feminine. Sistemul familial a suportat metamorfoze structurale treptate de-a lungul ultimei jumătăți de veac. El a transgresat de la o structură extinsă multigenerațională, cu dominanță autoritară de tip patern (în cadrul căreia raporturile părinți-copii erau reglate de scheme tradiționale relativ rigide și valori spirituale, morale, educaționale și materiale transmisibile prin "legi nescrise"), către o structură familială relativ restrânsă de tip nuclear (părinții și copiii lor), dar având ca specific păstrarea unor raporturi semnificative de tip "satelit" cu familiile de origine, ceea ce i-a conferit un dinamism interpersonal și intergenerațional deosebit.

Familia românească în ultimii 50 de ani s-a dovedit a fi o structură socială deschisă la comunicare și coezivă în raporturile sociale cu exteriorul. Consensualitatea sa cu structurile de apartenență a fost de natură să-i compenseze sentimentul acut de insecuritate social-politică și frustrațiile economice și spirituale pe care în special anii de dictatură comunistă le-au accentuat dincolo de suportabil. Această situație s-a reflectat în raporturile intergeneraționale și intersexe, producând unele alterări și intoleranțe care nu țin de specificul psihologic al poporului român. În acest context, o serie de simptome ale disfuncționalității familiale au apărut ca

relevante pentru starea de criză familială, dintre acestea cele mai importante fiind conflictul conjugal, violența familială, abandonul copilului, divorțul emoțional sincron cu infidelitatea unii sau bilaterală, abnormalizarea raporturilor părinți-copii prin defectuoasa exercitare a rolurilor parentale, creșterea riscului de fragilizare în dezvoltarea psihocomportamentală a copiilor (ca urmare a confruntării lor cu părinți multipli sau prin abandon, deresponsabilizare, nesupraveghere etc.). În perioada dictaturii, ca urmare a unei legislații abuzive vizând problematica divorțului, a interzicerii avortului, concomitent cu absența și interzicerea utilizării măsurilor contraceptive, ca și pe fondul unei pro-

gresive deteriorări a nivelului de viață și a condițiilor materiale, familia românească a fost supusă unui stres de dezvoltare, unor restricții, care i-au crescut anxietatea și i-au zdruncinat stabilitatea emoțională și liberul arbitru. În consecință, au apărut "reacții nevrotice familiale și comportamente aberante de tip familial" ale căror consecințe se mențin și se amplifică în perioada de tranziție la economia de piață.

Extremismul unor reacții ce trădează criza familială, după 1989, este reflectat în diminuarea masivă a ratei demografice, cu o creștere îngrijorătoare a avorturilor, pe de o parte, și în scăderea numărului de căsătorii la cuplurile tinere în condițiile unei precarități a existenței socio-economice semnificative. Familia tină ră este în prezent extrem de vulnerabilă și supusă unei bulversări a speranței de autorealizare, în special ca urmare a creșterii ratei șomajului la tineri și mai ales a absenței unui suport material necesar vieții de familie (locuințe, acces financiar la bunuri de absolută necesitate familială).

Ca urmare a unui fenomen social specific în perioada regimului comunist - urbanizarea cvasiforțată a unei importante părți a populației rurale absorbită ca forță de muncă într-un proces forțat de industrializare - s-au produs dislocări cu consecințe psihosociale nefaste în relațiile și în structura familiei. Absența prelungită din familie a tatălui în special, dar

și a mamei, ca urmare a locurilor de muncă îndepărtate de rezidența familială, angajați frecvent în navetism obositor, a avut drept consecință slăbirea raporturilor de comunicare și intimitate în numeroase familii, favorizând mai întâi divorțul emoțional, apoi și cel de facto, chiar dacă acesta nu întotdeauna a fost oficializat. Pe de altă parte, procesul de adaptare la mediul de viață urban al familiilor de proveniență rurală a produs adesea "fracturi spiritual-morale" și preluarea unor modele de comportament improprii, ce au generat confuzia și mutilarea raporturilor interpersonale familiale, în special ale soților și de aici și ale părinților cu copiii.

O altă problemă care a contribuit la scăderea funcției educative a familiei și la diminuarea suportului său afectiv-moral a fost ateizarea forțată prin întregul sistem de influențe instrucționale și mass-media, care a condus la o culpabilizare și reprimare a sentimentelor și convingerilor religioase, precum și la conduite sociale duplicitare, cu profunde implicații psihologice și morale. Generațiile tinere în special au fost lipsite chiar în propriile lor familii de o hrană spiritual-religioasă pe măsura aspirațiilor și nevoilor lor, ceea ce s-a adăugat ca o frustrație importantă în cadrul crizelor lor de identitate și de dezvoltare. Așa se explică întoarcerea explozivă a tineretului actual către valorile spirituale religioase și cultural-umaniste, tendință care corespunde unui proces de normalizare psihologică a poporului nostru, de purificare și înșănătoșire morală.

Aceasta nu înseamnă că revenirea la matricea autenticei noastre spiritualități nu este însoțită de convulsii și confuzii, care se reflectă în

criza relațiilor intergeneraționale în special, reflectată semnificativ în familie.

Constelația de "simptome familiale" ale tranziției post-revoluționare circumscrie:

- **Sentimentul acut al insecurității economico-sociale**, cu creșterea anxietății de relație, a suspiciunii și conflictualității familiale, a diminuării autocontrolului vieții instinctuale (creșterea nivelului de tensiune a pulsionilor sexuale și agresive). În directă legătură cu acestea, fenomenul violului și al abuzului sexual al copilului au început să se manifeste ca o tristă realitate în etapa actuală. O influență nefastă o exercită și impactul cu sursele de informație pornografică pătrunse haotic și adesea fără discernământ pe piața liberă.

- **Proliferarea fenomenului "copiii străzii" - victime ale abandonului și dezorganizării familiale**, sărăcirii și prăbușirii morale, expuși nu numai vagabondajului, ci și toxicomaniilor cu aurolac, fenomen recent pătruns în țara noastră.

- **Oarecare rezistență psihologică a femeilor** de peste 30 de ani și a cuplurilor în general, ca urmare a unor carențe educaționale și inerții psihologice, față de utilizarea mijloacelor contraceptive, practicându-se, abuziv și îngrijorător, avorturile.

- **Neînțelegeri familiale, tensiuni și disfuncții ale cuplului tânăr**, a cărui durată de viață comună este în scădere.

- **Preferarea de către tot mai numeroase cupluri tinere** (în special studenți sau după absolvirea liceului) a formelor de conviețuire nelegiferate - uniuni libere -, în cadrul cărora nivelul comunicării afectiv-sexuale liber consimțită este crescut, dar

cu o respingere de plano a funcției de procreere, în actuala etapă copiii nefiind doriți de către cei mai mulți. De altfel, dificultățile materiale cu care se confruntă tinerii în general le diminuează așteptările, încrederea și speranța în viața familială.

- **Cuplurile de vîrstă medie**, de obicei familii cu 1-3 copii, prezintă o tendință forțuită la **deresponsabilizarea de grija față de vîrstnic** (familii de origine), raporturile cu aceștia fiind resimțite tot mai frecvent ca împovărătoare și tensive.

- **Actualele modificări legislative** cu privire la proprietatea privată și drepturile de moștenire au conferit, pe lângă speranța și mobilizarea benefică a persoanelor, și o **creștere a tensiunilor și conflictelor părinți-copii** și, în special, a celor fraterne la adulți.

- **Abandonul bătrînilor și dificultățile materiale și emoționale deosebite ale familiei vîrstnice** în actuala etapă constituie o problemă ce suscită asistență socială și de tip familial deosebită. Pe de altă parte, vîrstnicii încă în putere exercită presiuni psihosociale și barează sau condiționează evoluția liberă a familiei tinere, conflictele intergeneraționale repercutîndu-se din sfera socială și în sfera familială. În consecință, **distanța psihologică între generații are o tendință de creștere** prin accentuarea raporturilor emoționale de opoziție și de negare reciprocă, uneori chiar de intoleranță. Fenomenul este propriu și raporturilor dintre tînăra generație și generația de mijloc, fără a fi însă un fenomen general.

O problemă specială și delicată prin consecințele vittoare par s-o ridice raporturile părinților cu adoles-

centții. Conform unei mentalități educaționale specifice poporului român, părinții își orientează, susțin și fac eforturi materiale deosebite pentru un nivel de școlarizare și culturalizare înalt, aspirația către o pregătire universitară fiind unanim exprimată și resimțită ca un factor de autorealizare deplină. Acestei mentalități tradiționale i se opune actualmente o atitudine pragmatică a adolescenților, adaptată noilor condiții economice și spectrului șomajului, care devalorizează pregătirea cultural-informațională, aceștia trăind iluzia posibilității unei reușite materiale facile prin învățarea doar a unor strategii de orientare socială inteligentă, speculativă, cu efort propriu productiv minim și cu efect material maxim. Această concepție a tinerilor, nutrită de eșecul material al eforturilor lor de pregătire culturală susținute, are drept consecință fie o superficială pregătire și o prăbușire a aspirațiilor profesionale și familiale, ceea ce într-o primă etapă, corelat și cu absența locurilor de muncă, îi face dependenți de familie, fie - în cazurile limită - îi conduce la abandonarea timpurie a studiilor și antrenarea în activități confuze, nu de puține ori cu impact antisocial.

Tranziția de la un sistem totalitar la un sistem bazat pe economia de piață creează nu numai metamorfoze atitudinal-valorice și comportamentale, dar crește simultan, prin aceasta, riscul unor tensiuni familiale ce necesită măsuri și soluții adecvate legislative, terapeutice și de asistență social-educatională.

Cercet. șt. dr.
Iolanda MITROFAN,
prof. univ. dr.
Nicolae MITROFAN

(Urmare din pag. 2)

sintetic revelator pentru calitatea vieții, asigurarea asistenței medicale, comportamentul alimentar, stilul de

pe penultimul loc când este vorba de speranța de viață a bărbaților (67 de ani - vezi fig. 2). Din acest punct de vedere, în Republica Moldova situația este și mai nefavora-

Speranța de viață în statele din ex-U.R.S.S.

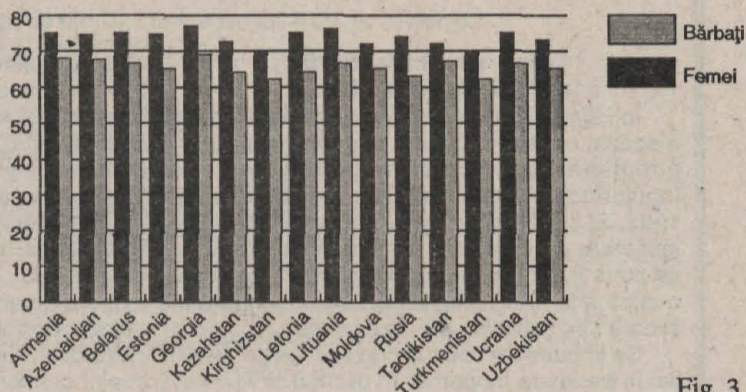

Fig. 3

Speranța de viață în statele cele mai dezvoltate

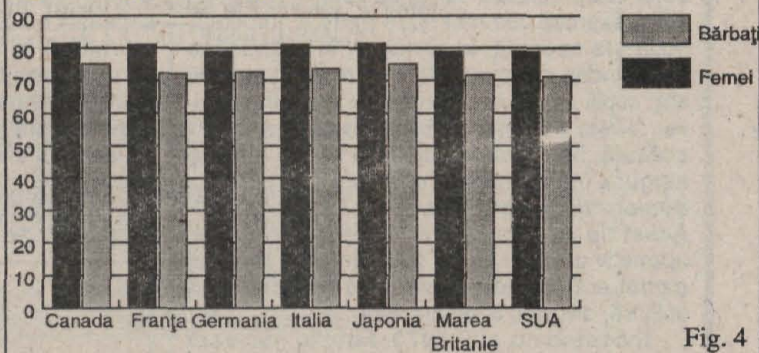

Fig. 4

viață al unor populații, pe coohete (totalitatea persoanelor născute în același an). Diferența dintre speranța de viață a femeilor și cea a bărbaților este, de asemenea, revelatoare sub raportul riscului profesiilor, tabagismului și consumului de alcool, al stilului de viață ce caracterizează populația masculină.

Între fostele state cu economie socialistă, România se plasează pe ultimul loc în ceea ce privește speranța de viață a femeilor (73 de ani) și

bilă. Cu 72 de ani pentru femeii și 65 de ani pentru bărbați, Republica Moldova se situează pe penultimul loc între statele din ex-URSS (în ceea ce privește populația feminină) și pe unul din ultimele locuri (în ceea ce privește populația masculină). Față de statele cele mai dezvoltate, speranța de viață (la naștere) a românilor este cu 6-9 ani mai mică pentru femeii și cu 5-7 ani mai redusă pentru bărbați (vezi fig. 4).

Despre familia de proveniență

Ceea ce orice tinăr ar trebui să știe...

În România, nu numai numărul căsătoriilor a scăzut considerabil, dar și sporul natural al populației a cunoscut o descreștere îngrijorătoare, devenind chiar negativ în anul 1992. Și cum funcția de reproducere (deci de asigurare a perpetuării vieții) aparține familiei, se pune întrebarea firească: se poate vorbi de o criză a familiei? Încotro se îndreaptă familia și care sînt șansele sale de evoluție?

Se impune un scurt istoric al evoluției familiei în perioada modernă: în secolul al XIX-lea și în prima parte a secolului al XX-lea în societățile europene sau de cultură europeană s-a generalizat sistemul familiei nucleare, în care soțul era principala sursă de venituri ale familiei și exercita cea mai mare parte a autorității, soția era ocupată, în principal, în gospodărie și depindea din punct de vedere economic de soț, copiii minori erau îngrijiți în interiorul familiei. Vîrsta partenerilor la căsătorie era relativ scăzută, numărul de copii era relativ mare și asigură înlocuirea generațiilor și creșterea demografică, rata divorțurilor era scăzută. Acest tip de familie s-a impus ca un model normativ unic, iar tot ce nu se încadra în acest model era considerat devianță (maternitatea solitară, divorțul, concubinajul).

Începînd cu anii 1970, familia nucleară tradițională a înregistrat un regres rapid: în multe societăți ea nu mai reprezintă decît 7-10% din totalul grupurilor familiale. Explicațiile care se încearcă relativ la acest fenomen sînt de două feluri: primele se referă la accentuarea idealurilor individualiste, celelalte la schimbările din mediul social: creșterea independenței economice a femeilor, extinderea metodelor contraceptive, creșterea nivelului de educație, mobilitatea socială și demografică, ce a eliberat mulți oameni tineri de presiunea sistemului convențional de valori al părinților și comunității de proveniență. Astfel, în ultimul timp, mai ales în unele societăți vest-europene, s-a încetățenit ideea că familia reprezintă un sistem de viață opresiv, care stingherește afirmarea personalității și a

apărut orientarea către "stiluri de viață alternative". Dintre acestea, mai răspîndite sînt celibatul, coabitarea consensuală, căsătoriile fără copii și menajele monoparentale. Cu o extindere relativ scăzută sînt cuplurile de homosexuali și asociațiile familiale de tip comunitar.

Deoarece termenul de "coabitare" va fi folosit des în continuare, este necesară o definiție a lui. "Coabitarea consensuală" este o formă de cuplu familial alcătuită din persoane de sex opus între care nu există relații de căsătorie. Din punct de vedere funcțional, cuplul consensual nu se deosebește mult de familia nucleară. El realizează majoritatea funcțiilor pe care le are o familie nucleară și se confruntă cu aceleași probleme cu care se confruntă cuplurile căsătorite. Coabitarea consensuală nu are aceeași semnificație în toate situațiile. În unele cazuri, ea este doar o simplă coabitare premaritală, o etapă premergătoare căsătoriei (mai ales la tineri), fiind considerată ca o posibilitate de a crește șansele de alegere a unui partener potrivit. În alte cazuri, coabitarea consensuală este un stil de viață rezultat dintr-o opțiune de lungă durată sau definitivă.

Psihologia cuplului

...și ceea ce doar dv. puteți cunoaște

Dacă veți avea răgazul să vă puneți câteva întrebări, sîntem convinși că veți afla lucruri noi despre dv. Veți cunoaște cum vă raportați la familia de origine (de proveniență).

Pentru aceasta, vă propunem următorul

chestionar. Încercuțiți cifra ce exprimă poziția dumneavoastră față de problema pusă în discuție.

Pe continuum-ul de la total nesatisfăcut (-3) la total satisfăcut (+3), zero reprezintă situația de echilibru: nici satisfăcut, nici nesatisfăcut.

Cit de satisfăcut sînteți de:

1. Atașamentul pe care-l simțiți față de familia dumneavoastră de proveniență?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
2. Posibilitatea dumneavoastră de a spune ce doriți în familie?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
3. Abilitatea familiei dumneavoastră de a încerca lucruri noi?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
4. Gradul de obiectivitate al observațiilor critice în familia dumneavoastră?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut.
5. Volumul de timp pe care îl petreceți în familie?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
6. Modul în care discutați împreună pentru a rezolva problemele familiale?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
7. Libertatea de a fi singur cînd doriți?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
8. Modul în care se respectă repartitia muncilor casnice în familie?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
9. Atitudinea familiei față de prietenii dumneavoastră?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut
10. Numărul de lucruri amuzante, atrăgătoare pe care membrii familiei le fac împreună?
Total nesatisfăcut -3 -2 -1 0 1 2 3 Total satisfăcut

*Ușor este
a te însura,
dar greu
a face o familie.*

Proverb persan

Dacă ați obținut +30 de puncte (prin însurarea algebrică a cifrelor încercuite), nu începe nici o îndoială că sînteți foarte satisfăcut de familia în care v-ați născut și ați crescut.

În general, dacă scorul este pozitiv, atitudinea dv. față de familia de origine este bună, cu atît mai bună, cu cît suma este mai mare. În celălalt sens, un scor negativ trădează insatisfacția.

Dar despre familia dv. de proveniență... numai de bine!

Adelina DOBRE

Prelungirea tinereții

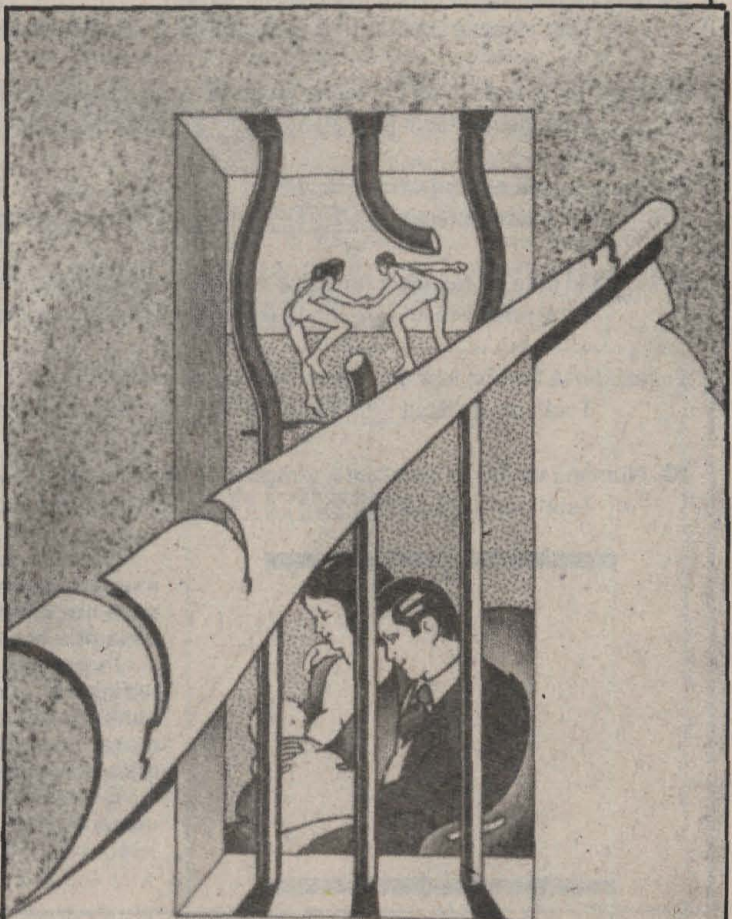
Pînă de curînd, ieșirea din copilărie corespundea, în mare, cu intrarea în viața adultă. Copiii sau tinerii, după terminarea studiilor, părăseau căminul parental, găseau o slujbă, se căsătoreau și întemeiau o viață de familie. Situația pare să se fi schimbat în țările occidentale și, probabil, se schimbă și la noi. În ultimele două decenii a apărut o situație nouă, intermediară: după terminarea studiilor tinerii nu mai sînt nici adolescenți, dar nici adulți, ci pur și simplu tineri. Spre exemplu, pentru un tînăr francez este posibil să treacă patru-cinci ani între terminarea studiilor și încadrarea într-un serviciu stabil. De asemenea, doi-trei ani separă momentul părăsirii familiei de origine de cel al întemeierii unei familii proprii. În același timp, nu este exclus ca tînărul să mai petreacă 2-3 trei ani în compania părinților înainte de a se muta, indiferent de intențiile sale matrimoniale. Amploarea acestor transformări sociale și demografice variază, desigur, după sex și locul incivizilor în ierarhia socială. Copiii celor cu pregătire medie au tendința de a rămîne mai mult cu părinții lor, spre deosebire de cei ai căror părinți au pregătire superioară, care părăsesc căminul părintesc mai devreme, însă se căsătoresc mai tîrziu.

Lucrarea "L' Allongement de la Jeunesse", apărută recent la Paris, coordonată de Alessandro Cavalli și Olivier Gallang, prezintă pe larg această nouă situație. Ea are ca arie de referință întreaga Europă. Patternurile demografice despre care am vorbit diferă de la o țară la alta, însă

ele pot fi grupate în două modele: cel mediteranean și cel nordic. Modelul mediteranean (exemplul tipic fiind Italia) are drept caracteristici prelungirea școlarității, o perioadă lungă de precaritate profesională, prelungirea coabitării cu părinții și un mariaj rapid după părăsirea domiciliului parental. Modelul nordic constă în plecarea precoce din cadrul familiei de origine, dar o întîrziere mare a mariajului și a procreării. Tinerețea cunoaște o perioadă lungă de singurătate, care nu este resimțită dureros din cauza numeroaselor contacte sociale sau cupluri efemere.

În ceea ce privește situația de la noi, este greu de încadrat într-un model sau altul. Cred că avem de-a face cu o diferențiere pe straturi sociale, în special în funcție de educație, și, de asemenea cu o diferențiere în funcție de mediul de rezidență (urban/rural). Cei cu educație superioară, domiciliați în mediul urban, probabil, se încadrează în modelul nordic, spre deosebire de cei cu educație primară-medie ce locuiesc în mediul rural, care, probabil, se încadrează în modelul mediteranean.

C. LIVIU

Dincolo de lumea primară a soților și soțiilor, a căsătoriilor, familiei, copiilor și căminului, există, susține autoarea, o a doua lume, învăluită în secret și stigmatizare, lumea deviantă a "celelalte femei".

Studii ale relațiilor extraconjugale au mai fost făcute, dar o particularitate a celui la care ne referim este că vizează perspectiva femeii necăsătorite, în primul rând, clarificând contururile aproape invizibile ale acestei emoții desfășurate într-o lume secundară, ascunsă.

Relațiile dintre femeile singure și bărbații necăsătoriți nu constituie ceva nou; ele sînt foarte numeroase astăzi în SUA. Ira L. Reiss și Anthony Thompson constată că 40 - 50% din bărbații necăsătoriți au avut "aventuri" cu femei căsătorite, în timp ce mai mult de 15% dintre soți afirmă că au avut mai multe relații extraconjugale, iar 70% se așteaptă să le aibă.

Dar, pe de altă parte, după statistici, în SUA, o

Studiul Another World (O altă lume), din revista "Psychology Today", nr. 2/1986, sintetizează rezultatele unei cercetări efectuate de Laweel Richardson, sociolog la Universitatea din Ohio, asupra relațiilor amoroase dintre femeile singure și bărbații căsătoriți. Aceste aspecte au fost detaliate mai amplu într-o carte anterioară: The New Other Woman (Free Press), evidențiind faptul că din ce în ce mai multe femei necăsătorite, implicate în muncă, optează pentru relații cu bărbați căsătoriți. Conform părerii autoarei, această tendință dăunează progresului feminist.

femeie din cinci nu are șanse să formeze un cuplu, pentru că, pur și simplu, nu există suficienți bărbați necăsătoriți care să o curteze. Totuși, cercetători ca Gilbert Mass și Robert Libby prezic că jumătate pînă la două treimi dintre soți vor avea o legătură extraconjugală pînă la 40 de ani.

Femeile nu au aceleași oportunități; după 25 de ani ele întîmpină dificultăți în găsirea unui partener permanent, iar pe măsură ce avansează în vîrstă, situația devine și mai dificilă. De asemenea, femeile divorțate au mai puține șanse de a se recăsători decît bărbații divorțați.

În fața acestor dificultăți, femeile au găsit o soluție, adaptarea cu mijloace nelegitime la un scop logic (formarea unui cuplu): relația amoroasă cu un bărbat căsătorit. Acestea sînt "noile alte femei" ale epocii noastre

Cercetarea efectuată de Laweel Richardson s-a desfășurat timp de 8 ani, prin interviuarea a 700 de femei aflate în această situație, prin lecturarea și interpretarea scrisorilor a 300 de femei și prin studiul detaliat a 55. Ele au fost întrebate cum a început relația lor, cum a decurs

și cum s-a sfîrșit (dacă a fost cazul).

Concluziile cercetării s-au dovedit a fi foarte interesante: "amanta" actuală are scopuri diferite de ale "amantei" din trecut. Aceasta pentru că femeia actuală dorește în primul rînd să-și desăvîrșească educația, să-și construiască o carieră, să se refacă după un eventual divorț, să-și crească copiii, să-și exploreze propria sexualitate. Ea vede uneori căsătoria ca pe o piedică în calea atingerii acestor obiective personale și o risipire de energie. Ea nu dorește să fie pusă în situația de a opta între o carieră personală și o relație intimă cu un bărbat; ea dorește pe amîndouă deopotrivă.

Femeile cu un grad ridicat de instrucție, înalt calificate, puțin tradiționaliste sînt înclinate spre relații cu bărbați necăsătoriți. Dacă printre generațiile trecute relațiile sexuale erau problematice, pentru femeile de azi ele constituie ceva firesc, necomplicat și nu ocupă primul loc în preocupările lor.

Lumea "muncii" le dă încredere în ele însele, își dezvoltă abilitățile și avansează în carieră, iar

O
altă
lume

Psihologia cuplului

căsătoria este văzută ca "ceva pentru viitor". Își organizează viața în jurul scopurilor profesionale.

Laweel Richardson analizează modul în care debutează relația extraconjugală. Astfel, dacă, conform vechiului model, femeia intră în relație cu "șeful", cu superiorul, care pentru ea întruchipează dezirabila "putere masculină", de a cărui protecție sau acord avea absolută nevoie, vremurile actuale impun modelul unei relații cu

colegul egal în funcție.

Ea are de făcut față unei situații confuze, pentru că femeia, angajată în relație de egalitate cu bărbații, nu e sigură de nivelul la care "sentimentele bune" sînt asociate unei simple camaraderii de muncă.

Un exemplu este modul în care o femeie descrie relația cu un coleg cercetător, un bărbat căsătorit cu care avea o aventură: "Nu era competitiv sau arrogant. Și nu m-am simțit de parcă m-ar împinge

în pat. Nu știu cum să interpretez asta".

Oportunitățile pentru o femeie singură de a se întâlni în cadrul relațiilor de muncă cu un bărbat căsătorit sînt numeroase, iar șansele ca aceste întâlniri să se transforme într-o relație intimă sînt mari, mai ales dacă femeia îl vede încă de la început pe bărbat ca mentor, coleg sau prieten.

Cu această acceptare socială a relației ca rațională, atracția erotică "crește" liberă

Psihologia cuplului

de "complexe de vinovăție sau așteptări necorespunzătoare".

Durata pînă la care femeile refuză să recunoască potențialul de intimitate este ilustrată de o asistentă socială care credea realmente că mașina șefului ei a avut o pană care i-a forțat să petreacă o noapte la hotel, iar acolo a fost convinsă că cererea lui pentru o singură cameră a fost dictată de rațiuni economice.

O dată ce relația devine intimă, partenerii ascund de obicei legătura pentru că, dacă o femeie se acceptă pe sine în rolul de "altă femeie", ceilalți nu o fac.

O strategie favorită este cea a învățării într-o aură acceptabilă social a relației. "Ca un spion sau membru al unei organizații secrete, ea se poartă ca și cum ar avea cu iubitul ei doar relații de afaceri. Neperturbînd rutina, ea poate astfel să îl vadă frecvent ca secretară, ca profesoară ajutată de coleg să-și pregătească lecțiile, să-și rezolve problemele."

Caracteristic pentru perioada actuală este faptul, relevat de Laweel Richardson, că pe lîngă activitatea sexuală, ceea ce contează pentru această femeie este comunicarea reciprocă, împărțirea secretelor mutuale și a vulnerabilității.

Intrată recent într-o lume fostă doar a bărbaților, femeia se poate simți deseori nesigură pe capacitățile ei profesionale, pe puterea ei de rezistență în competiție. Efectul bun al relației cu un bărbat-coleg căsătorit este recăpătarea încrederii în feminitatea proprie, care nu a fost perturbată de activitatea uneori dură.

Într-o relație cu acesta, femeia poate risca să-și releve cealaltă fațetă, diferită

de cea de om de afaceri, competent și rece; ea poate fi slabă, temătoare, cerînd ajutor.

Colegul-bărbat o poate ajuta cu sfaturi sau protecție, pentru că, în muncă, sexul masculin deține încă înțietatea.

Dar asemenea avantaje ale relației extraconjugale sînt contrabalansate de costuri ridicate.

"Cealaltă femeie" este doar pe locul doi în viața iubitului ei. Timpul ei îi stă la dispoziție lui în totalitate, el acordîndu-i doar o parte. Implicată în relația cu un bărbat căsătorit, femeia singură nu-și atinge dezirabila independență, ba chiar dimpotrivă. "Pentru că timpul lui liber de obligațiile familiale determină timpul petrecut de ei împreună - spune autoarea studiului citat -, «cealaltă femeie» pierde gradat controlul asupra petrecerii propriului ei timp." Exemplele sînt numeroase: o vicepreședintă de bancă, o dentistă se plîng de acest lucru.

O a doua dezamăgire vine din faptul că visele lor se pierd și ele suferă o scădere a autoestimării, pierzîndu-și și iluziile pe lungă durată. Cînd amanții nu mai pot stăpîni secretul relației, cînd relația atinge alte sfere ale vieții lor,

femeia suferă o atingere a imaginii ideale de "control și autoconducere". Apare un fel de alienare în sens de "senzație de lipsă de putere" și relația se deteriorează.

Totuși, în SUA ponderea relațiilor dintre bărbații căsătoriți și femeile necăsătorite continuă să crească.

"Omniprezența acestor relații (ceea ce Durkheim numea fapt social, ca și divorțul, căsătoria și sinuciderea) - susține autoarea - persistă nu doar fiindcă satisfac face nevoile femeii, ci mai mult pentru că le îndeplinește pe ale bărbatului: o prietenie intimă cu o femeie, o persoană care să asculte și să aibă oportunitatea de a controla două lumi - cea primară, a soției și a copiilor, și cea secundară, secretă. El obține gratificații sexuale, stimă de sine și putere.

Faptul că relația este secretă arată că bărbatul este cel care de fapt ține friele și se menajează. În final, concluzia trasă de Laweel Richardson este că lumea deviantă a "celeilalte femei" contribuie la susținerea status-quo-ului, întărind și perpetuînd bastionul privilegiului bărbatului.

Traducere și adaptare:
Oana CORNIȚA

Secrete ale longevității cuplului

"Te iubesc și te iau"

Se întâmplă ca, uneori, procesul de cunoaștere să se înfiripeze între cei doi care pun bazele noii unități de viață cu o asemenea rapiditate încât nu au timp să aștepte până la căsătorie care este numele de familie al partenerului cu care s-au hotărât să meargă alături o viață întreagă (cel puțin așa își propun până la proba contrarie!).

Entuziasmul tinereții, nevoia de afecțiune, nevoia de independență, toate acestea grăbesc și mai tare procesul de constituire a noului cuplu, mai ales că totul pare altfel înainte de a spune acel "Da" fatal.

De a doua zi, toate par însă mai altfel și tinerii parteneri se lovesc de "pragul de sus", cum se spune: ei încep să vadă rozul mai gri și să se simtă înconjuțați numai de greutate, numai de piedici, de "probleme" care, pentru fiecare dintre cei doi, par a avea alte rezolvări posibile.

Auzim deseori că tinerii se "iubesc și se iau", dar când încercăm să descifrăm ce înseamnă pentru ei acest sentiment de dragoste aflăm cu surprindere că nu pot spune nimic în afară de cuvântul "dragoste". Am testat pe 600 de femei această întrebare și nu mică mi-a fost mirarea când nu au putut exprima în cuvinte proprii

sentimentul pe care l-au pus la baza unității lor pe viață.

Graba caracterizează, în primul rând, fetele, întrucât ele se și maturizează mai repede și sînt mai pregătite pentru

stare a-l modela după sine pe celălalt partener. Nu se ține seama de similitudinea de preocupări, de interesele socio-profesionale, de idealul de familie, de preocuparea pentru descendenții ce-i vor avea și pe care trebuie să-i aibă în condiții optime și în perioada fertilității maxime.

Acest mod de a gândi nu este cel mai fericit pentru un tînăr care, într-o măsură mai mare sau mai mică, va rămîne în asemenea cazuri traumatizat de nereușita primului pas în viață.

M-a surprins întotdeauna faptul că o tînără este în stare să alerge prin tot orașul pentru a-și găsi un pantof pe

Mergem totdeauna alături de cei care ne plac. Dar de ce ne plac, pentru cît timp vom fi împreună, ce vom discuta, cît de bine ne vom înțelege sau cît de mult ne vom sprijini ca împreună să progresăm, sînt aște probleme. Și nu probleme oarecare, ci tocmai cele care trebuie să stea în balanță în luarea deciziei de "a merge alături".

Este vorba, mai întîi, de un proces de cunoaștere reciprocă și de autocunoaștere, căci, dacă din perspectivă psihologică nu există puncte comune sau care să se completeze între ele, ori deosebiri care să facă totuși casă bună împreună, mersul pe același drum al vieții va fi o osteneală zadarnică, chiar imposibilă.

independența vieții de familie, într-o societate care le dă, o dată cu certificatul de naștere, și dreptul la egalitate deplină. Dar această egalitate este de multe ori nesocotită, chiar de cele care ar trebui să o realizeze în fapt. Astfel, ele consideră actul căsătoriei mai important decît principiile care ar trebui să stea la baza constituirii cuplului viabil în noua unitate de viață familială. Aceasta și în ideea că fiecare dintre cei doi se consideră în

măsura concepției ei despre moda generației sale sau o rochie de-abia intrată în portul la zi, dar nu face nici un efort de a se gândi la potrivirea dintre ea și viitorul său partener, la compatibilitatea dintre gusturile și concepțiile lor, la similitudinea de păreri privind viitoarele investiții.

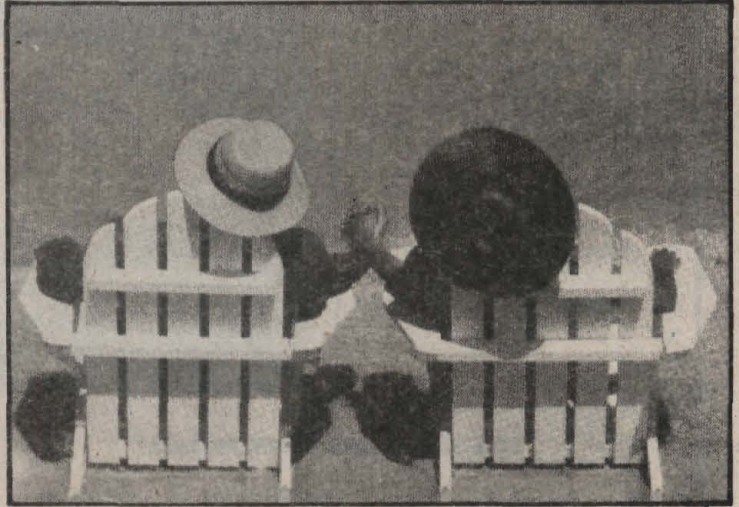
Nu Ipocriziei!

De multe ori mi se pare exagerat - ca să nu spun ipocrit - demersul acelor bărbați

care iau în deridere apărarea "bietelor femei", suprasolicitate de "norma" lor dublă - la serviciu și acasă -, dar care nu sînt deloc dispuși să facă același lucru și în fapte. Unde și de ce a dispărut tînăra răsfațată și iubită de partenerul care și-o dorește alături? De ce să-și fi pierdut ea dreptul de a fi iubită și răsfațată în continuare de un partener demn și egal? Partenerul ei este cel mai adesea preocupat s-o deplîngă și nu să-i creeze condiții mai bune prin ajutorul său.

Și totuși, ce este de preferat în condiții de alegere eșuate: continuarea unei existențe lipsite de demnitate și respect față de personalitatea unuia din cei doi soți, indiferent de momentul în care se produce această deteriorare a relațiilor, sau punerea celui alt partener în situația de a nu mai avea obiect de considerare?

Desigur, uneori este foarte greu să renunți la ani de conviețuire armonioasă și la toată investiția de afecțiune și trudă, dar rămîne cel puțin intactă imaginea acestei perioade și speranța de a-ți restabili respectul față de propria-ți personalitate. De altfel, și revenirile sînt posibile, atunci cînd cauza generatoare de conflict este conștientizată de cei doi parteneri. Nu o pot face întotdeauna singuri, căci autoanaliza este dificilă și pentru cei mai fini cunoscători ai psihicului uman. Aici este nevoie de sfatul specialiștilor. Există în multe țări și au început să apară și la noi servicii speciale pentru orientarea cuplului în problemele intime de viață. Multe familii au fost astfel salvate de la destrămare. Interesant de reținut din experiența acestor servicii speciale este faptul că succesul în menținerea alături a celor

doi parteneri se obține nu prin discuții separate cu fiecare (cu referire la propria persoană), ci prin rezolvarea unor aspecte în comun - a unei pregătiri pentru interrelații.

O "academie" a armoniei conjugale

Femeia împarte autoritatea și sarcinile cu partenerul tot timpul conviețuirii lor conjugale. O asemenea distribuție a autorității în familie o va ajuta să-și regîndească măsura în care poate fi solicitată în privința sarcinilor gospodărești și în privința investiției de afecțiune față de ceilalți membri ai familiei sale. Cuvîntul "dragoste" trebuie să fie caracteristic tuturor membrilor familiei și să formeze acea atmosferă de duioșie și gingășie care să coloreze existența, imprimîndu-i pentru tot restul vieții o imagine unică. Într-o asemenea atmosferă nu se spun cuvînte urite, nu se răspunde prin ridicarea tonului, nu se trage chiulul de la sarcinile neplăcute și nu se consideră că numai unii trebuie să-și servească pe ceilalți. Într-o asemenea familie,

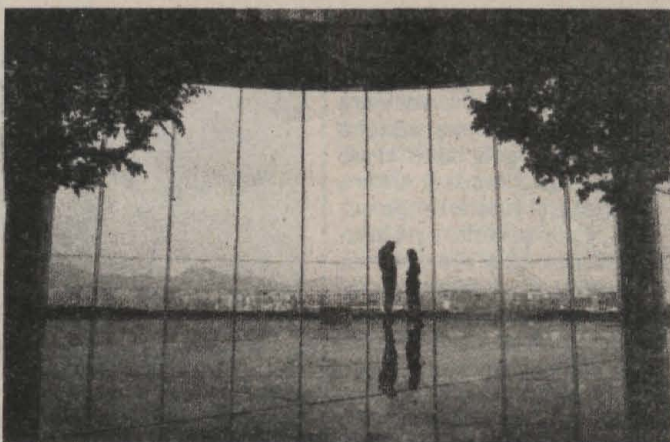
fiecare clipă trebuie trăită pentru bucuria tuturor, în ideea unei fericiri care va veni într-o zi să încununeze strădania de a o realiza. Fiecare clipă de trudă trebuie să-și aibă reversul în bucuria de a înfrumuseța clipele celorlalți membri ai familiei. Nu se poate construi propria fericire pe nefericirea celorlalți sau pe un ideal prea îndepărtat. Idealul trebuie să fie format din fiecare clipă prezentă, iar tovarășa de viață are datoria nu numai de a fi harnică și muncitoare, ci și obligația de a fi cea mai frumoasă și cea mai iubită pentru toți ai ei.

Și întrucît baza acestor împliniri nu poate sta numai efortul femeii, atît partenerul, cît și copiii trebuie să se educe reciproc în spiritul acestui nobil ideal al vieții de familie.

Pentru acest ideal merită să întemeiem școli în care să învățăm cum să trăim mai bine și mai frumos, școli ale vieții ideale de familie, adevărate academii ale armoniei grupului familial.

Psiholog
Rodica BĂCIULESCU

Test pentru doi

Răspundeți la întrebările de mai jos, apoi rugați-l pe partenerul dv. să facă același lucru. Lăsați-l singur; nu trebuie să ghicească ce anume ați răspuns dv., ci să-și spună, sincer, părerea. Confrunțați apoi rezultatele...

1. Sinteți mai degrabă:

- a. Mică de statură.
- b. Mijlocie.
- c. Înaltă.
- d. Imensă.

2. Cum este corpul dv.?

- A. Prea slab.
- B. Numai curbe și rotunjimi.
- C. Cu adevărat subțire.
- D. Cam greoi.

3. Cu care dintre următoarele vedete vă puteți identifica din punct de vedere fizic?

- A. Charlotte Gainsbourg.
- B. Lova Moor.
- C. Linda Evangelista.
- D. Valérie Lemercier.

4. Sinteți mai degrabă:

- A. Timidă.
- B. Calmă.
- C. Rezervată.
- D. Impulsivă.

5. Frumusețea dv. este de tip:

- A. Androgen, subtil.
- B. Senzual, sexy.
- C. Modern.
- D. Sănătos, natural.

6. Părul dv. este:

- A. Drept.
- B. Buclat.

- C. Ondulat.
- D. Creț.

7. Aveți:

- A. Ochi șăgalnici.
- B. Alunițe.
- C. O gură mare.
- D. Pistruți.

8. A minca înseamnă:

- A. O necesitate.
- B. O plăcere.
- C. Ceva inutil.
- D. O sărbătoare.

9. Ce anume v-ar plăcea să puteți schimba, dacă ați avea o baghetă magică?

- A. Talia dv.
- B. Bustul.
- C. Picioarele.
- D. Greutatea.

10. Vă adorați însă:

- A. Fața dv.
- B. Corpul.
- C. Alura.
- D. Părul.

11. Parfumul dv. este:

- A. Proaspăt.
- B. Cald, senzual.
- C. Niciodată la fel două zile la rând.
- D. Cu miros de flori.

12. La ce servesc, după părerea dv., hainele?

- A. La definirea personalității.
- B. La punerea în valoare a corpului.
- C. La a te impune.
- D. La disimularea defectelor.

13. Pentru un bărbat sint foarte importante:

- A. O piele fină.
- B. Părul lung.
- C. Dinți frumoși.
- D. Un corp musculos.

14. Care sint culorile veșmintelor dv.?

- A. Negru, maro, gri și alb.
- B. Luminoase, vii și vesele.
- C. Întotdeauna la modă.
- D. Naturale: bleu jean, degradeuri de la bej la brun.

15. Cum anume considerați că trebuie să fie coafura?

- A. Trebuie să-mi vină bine, și cu asta basta.
- B. Părul trebuie să-mi ajungă pînă în talie.
- C. Trebuie să-mi schimbe înfățișarea.
- D. Simplă și practică.

16. Ce definiție ați da cuvintului "oglină"?

- A. Reflexie a sinelui.
- B. Privirea ființei iubite.
- C. Verdict.
- D. Accesoriu de frumusețe.

17. Ce doriți cu adevărat?

- A. Să fiți iubită.
- B. Să îi placeți bărbatului iubit.
- C. Să fiți cea mai frumoasă.
- D. Să fiți apreciată.

18. Sinteți foarte supărată; el se interesează de:

- A. O tânăra teribil de ambițioasă.
- B. O tânăra "burdușită" cu diplome.
- C. O tânăra ultrasexy.
- D. O tânăra supersportivă.

19. Dacă ați fi fost cîntăreacă, ați fi fost:

- A. Sinead O'Connor.
- B. Una dintre coristele ce îl acompaniază pe Prince.
- C. Sade.
- D. Vanessa Paradis.

20. Dacă ați fi acțrită, în locul cui v-ar fi plăcut să jucați?

- A. Anne Parillaud în "Nikita".
- B. Sharon Stone în "Basic Instinct".
- C. Julia Roberts în "Pretty Woman".
- D. Vivien Leigh în "Pe aripile vîntului".

21. Vă place cuvîntul:

- A. A simți.
- B. A mîngîia.
- C. A descoperi.
- D. A trăi.

Mai întii EL

Dacă a obținut o majoritate de A: Partenerul dv. vă vede tare slăbuță și deci extrem de fragilă; în consecință, dorește să vă protejeze. Să știți însă că, de fapt, nu i-ar dispăce să vă mai îngrășați puțin! Și nici să vă îmbrăcați și machiați pentru a vă pune în valoare feminitatea. Pentru el, ochii dv. sînt imenși, plini de lumină, inteligență și sensibilitate; se gîndește adesea la ei și în nici un caz nu i-ar plăcea ca acești ochi să privească la alt bărbat.

Dacă a obținut o majoritate de B: Omul pe care-l iubiți consideră că aveți un corp perfect – bustul lui Kim Basinger, picioarele lui Noemi Campbell etc. – și este fericit că vă are alături. Dar i-ar plăcea să fiți ceva mai înaltă... ca să puteți fi admirată de departe. Încarnați, pentru el, un vis. Profitați...

Dacă a obținut o majoritate de C: Fără îndoială, pentru el sînteți tipul manechinului. Înaltă, subțire, întodeauna superb coafată și machiată – ei da, așa vă vede el. Fizicul dv. îl pune pe el în valoare. Opinia dv. este lege și dacă vă îngrășați cumva două kilograme, va fi convins că așa trebuie. Da, sînteți steaua lui și nu trebuie decît să întrețineți mitul...

Dacă a obținut o majoritate de D: Vă vede plinuță, extrem de senzuală și găsește că aveți un farmec nebun căci corpul dv. este autentic feminin. Nu semănați deloc cu prietenele dv... Eventualele mici defecte nu fac decît să vă mărească farmecul. Pentru el, vara sau iarna, arătați splendid. Sînteți într-adevăr norocoasă, căci puteți obține orice de la el, mai ales că nu rezistă nicio dată minunatului dv. suris...

Apoi EA

Ați obținut o majoritate de A: Sînteți o timidă; nu i-ați arătat încă testul acesta, deoarece nu doriți să-și imagineze cine știe ce... I-ați dat întodeauna de înțeles că fizicul dv. nu este prea grozav, nu ce își dorește cu adevărat. Vă e teamă să descoperiți că totuși vă place. Dați-i testul, rezultatul va fi mult mai puțin înfricoșător decît vă închipuiți.

Ați obținut o majoritate de B: Abia așteptați să aflați ce anume a răspuns el la întrebările testului pentru a ști dacă este la înălțimea situației... Bineînțeles, i-ați permis să descopere multe dintre farmecele dv., dar nu sînteți prea sigură de el. Liniștiți-vă; vă aflați pe aceeași lungime de undă; rezultatele obținute de el vă vor permite să o verificați.

Ați obținut o majoritate de C: Aveți clasă. Sînteți o persoană seducătoare, fără a

vă strădui prea mult pentru aceasta. Ați înțeles multe lucruri pe care prietenele dv. nu le vor afla decît mult mai tîrziu. Pe scurt, sînteți perfectă. Și l-ați fermecat pe partenerul dv., așa cum o dovedesc, de altfel, rezultatele obținute.

Ați obținut o majoritate de D: Oferiți totul, suportați totul și, în consecință, vă aflați printre cele mai simplice persoane din grupul dv. Dar de fapt sînteți în permanență măcinată de îndoieli. Și vă întrebați mereu cum de nu vă părăsește partenerul. Ați văzut rezultatele pe care le-a obținut? Sînteți mulțumită?

Și acum AMÎNDOI!

Curaj! Numărați cîte răspunsuri comune ați obținut.

Între 15 și 21 de răspunsuri comune: Prima ipoteză: unul din voi (sau poate amîndoi) a (au) trîșat. Luați-o de la capăt! A doua ipoteză: sînteți cuplul secolului. Defectele dv. sînt calități pentru el. Trăiește alături de cea mai frumoasă femeie din lume și este mulțumit. Nu încercați să-l convingeți că greșește, va găsi acest lucru cel puțin ciudat... Și are dreptate!

Între 8 și 14 răspunsuri comune: Partenerul dv. are nevoie să viseze, din cînd în cînd. Ei da, vă crede, cîteodată, diferită de ceea ce sînteți în realitate. Puteți verifica. Dar ceea ce contează este că simte nevoia să vă schimbați. De altfel, vă pretați la acest joc. Formați un cuplu potrivit.

Între 1 și 7 răspunsuri comune: De cită vreme vă cunoaște? Mai mult de un an? Dacă da, ce imaginație! Sînteți mai degrabă o fantasmă decît o prietenă. Încercați să îl aduceți la realitate dacă doriți să rămîneți împreună.

Traducere și adaptare:
Lia DĂCEI

Este preferabilă conviețuirea cu o persoană pe care nu o mai iubești despărțirii juridice de ea? Această întrebare a suscitat un continuu interes și a fost, deseori, punctul de plecare al unor cercetări psihosociologice ce căutau să pună în evidență interdependența dintre un eventual divorț și consecințele pe care le-ar implica acest lucru în fața opiniei publice. Ultimele studii atestă faptul că tinerii de azi nu acceptă compromisul moral, căutînd autorealizarea personalității emoționale într-o nouă căsnicie. Mai mult decît aît, cercetătorii de prestigiu, cum ar fi Janet Walker sau Lisa Parkinson, au demonstrat că "opinia publică a devenit mai tolerantă față de divorț ca remediu la o căsnicie eșuată, iar stigmatul social asociat divorțului a mai pălit". Totuși, se menține tendința de a blama unul dintre parteneri pentru destrămarea familiei și a-l privi pe celălalt ca pe o victimă, pe baza unei informații limitate și provenind, de obicei, de la o singură parte.

Divorțul și opinia publică

Psihosociologii, ca și alți specialiști, se referă adesea la schimbarea rolului femeii în societatea de astăzi, dar unii cercetători au arătat că multe aspecte ale vieții femeilor s-au schimbat foarte puțin în realitate. Totodată, s-au menținut unele prejudecăți, care au rămas adînc înrădăcinate în tradițiile unei societăți patriarhale. Se presupune, în general, că femeile trebuie să fie primele între cei care se ocupă de copii și că femeile și copiii trebuie să fie, economic, dependenți de bărbați. O

relație intimă între tată și copil ar putea fi considerată ca mai puțin importantă pentru copil și de care acesta se poate dispensa, cu condiția ca relația mamă-copil să rămîină intactă. Se presupune adesea că tații sînt mai puțin devotați decît mamele în îngrijirea copiilor și că e nevoie ca ei să dovedească faptul că au competențele unui părinte, în vreme ce competența maternă este presupusă ca existentă, dacă nu se dovedește lipsa ei. Cînd părinții se separă, ruptura dintre ei poate fi adesea adîncită de credința că, de obicei, părintele "bun" este cel care rămîne cu copiii, iar cel "rău" este cel care părăsește casa.

Una din cauzele divorțului, care scapă uneori opiniei publice, deși are o importanță foarte mare, a fost pusă în evidență de cercetările lui Gorer (1971): cuplurile care se căsătoresc astăzi așteaptă să obțină prin căsătorie tovarășie și fericire personală, în vreme ce cuplurile din generațiile precedente erau, în general, mulțumite dacă partenerul se comporta satisfăcător ca stăpîn al casei sau întreținător de familie. Speranțele ridicate cu privire la fericirea maritală se pot transforma mult mai repede

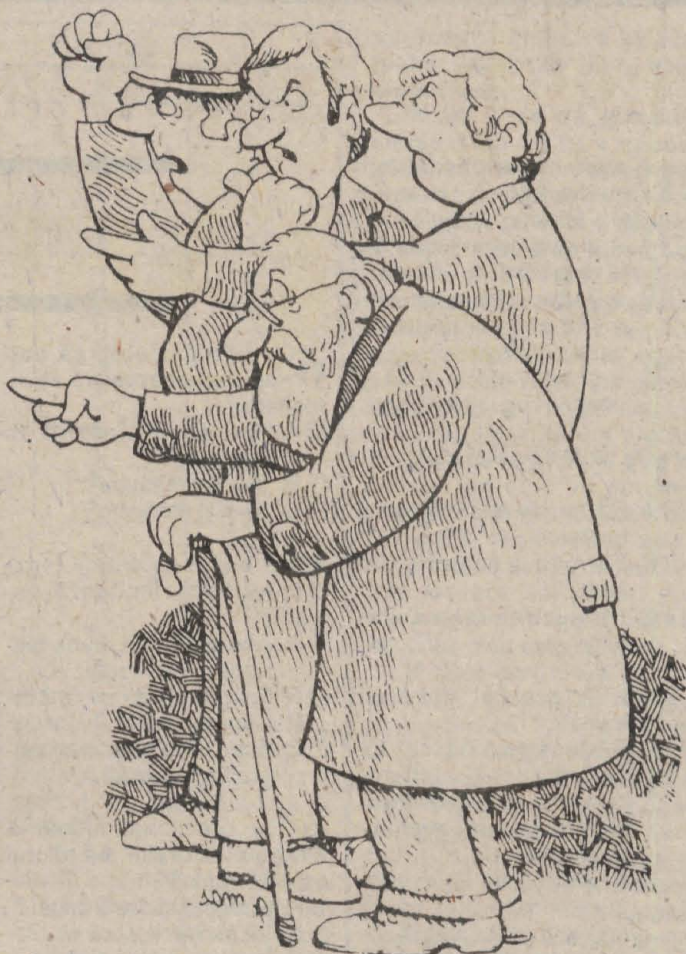

în reproșuri și deziluzii dacă realitatea nu se potrivește așteptărilor.

O altă cauză ar fi evenimentele "paranormative" (boala, infirmitatea, șomajul). Deși incidența divorțurilor descrește în rândul cuplurilor căsătorite de multă vreme, ea continuă să fie ridicată chiar și la bărbații șomeri în jurul vârstei de 50 de ani (Haskey, 1984). O relație cauzală între șomaj și divorț nu a fost încă dovedită, dar sărăcia și pierderea statutului, asociate inevitabil cu șomajul, reprezintă un stres teribil pentru șomeri și familiile lor.

Ca și șomajul, divorțul tinde să fie corelat cu clasa socială, fiind de patru ori mai mare la muncitorii necalificați. De asemenea, ocupațiile care presupun absențe frecvente sau prelungite de acasă (cum ar fi cele legate de armată) implică și ele riscuri ridicate de divorț.

În trecut se considera că familiile cu căsătorii nereușite trebuie să rămână împreună de dragul copiilor, în vreme ce în prezent mulți cred că este mai bine pentru copii dacă părinții se despart în loc să-l supună unui permanent conflict în familie. Un studiu realizat în 1980 (Wallerstein și Kelly) a demonstrat că deși divorțul a făcut bine multor adulți, copiii nu au avut parte de avantaje asemănătoare: un număr semnificativ au avut sănătatea psihică serios afectată. Wallerstein se aștepta ca, în general, copiii să aibă un sentiment de ușurare direct proporțional cu nivelul conflictului dintre părinții lor. Nu a rezultat deloc așa ceva. La șocul dispariției unuia dintre părinți se adaugă suferința provocată de diminuarea grijii și atenției părintelui cu care a rămas, preocupat de siguranța și sprijinul de care au nevoie copiii.

Pe de altă parte, multe situații ale destrămării familiilor sînt atît de confuze încît este greu de știut dacă schimbările care se caută a se obține sînt realmente dorite și cîte dintre acestea sînt realiste. De exemplu, un divorț emoțional poate avea loc cu mult înainte ca un cuplu să se separe fizic. Invers, el poate rămîne incomplet, multă vreme după ce divorțul legal a fost terminat. Deci apropierea și depărtarea emoțională în căsnicie pot fi, în același timp, dorite și temute.

În orice caz, pe o scală a evenimentelor de viață stresante, divorțul s-a situat al doilea ca eveniment de trans-

formare a vieții personale (după moartea unui soț), avînd însă un scor mai mare chiar decît arestarea, pierderea slujbei, pensionarea, graviditatea sau moartea unui prieten apropiat (Holmes). Ratele internării în spitalele de psihiatrie și ale sinuciderii sînt mult mai mari pentru cei divorțați sau separați decît pentru cei căsătoriți sau necăsătoriți. Plecînd de la aceste date, cel puțin o întrebare persistă: Care este rolul opiniei publice în toată gama consecințelor pe care le implică un divorț? O întrebare ce își caută încă răspunsul.

Cristian CIUPERCĂ

Sînteți o femeie puternică?

1 A avea numeroase relații sentimentale înseamnă pentru o femeie:

- A. A pierde sensul autentic al dragostei.
- B. A putea alege cu mai multă siguranță partenerul definitiv.
- C. A-și trăi viața, fără să-și impună reguli stupide.

2 Ce vă atrage mai mult?

- A. Forța de strălucire a soarelui.
- B. Farmecul misterios al lunii.
- C. Strălucirea rece a stelelor.

3 Ce vă face cel mai mult plăcere?

- A. Să faceți un bărbat să se îndrăgostească nebunește de dumneavoastră, pentru a scăpa apoi de el.
- B. Să participați la un concurs intelectual și să întreceți toți bărbații.
- C. Să fiți tratată ca o regină de către partenerul dumneavoastră, timp de o lună.

4 A transmite partenerului dumneavoastră emoții profunde este:

- A. Imposibil, deoarece aveți o fire foarte închisă.
- B. Difícil, dacă nu face dînsul primul pas.
- C. Ușor, dacă el le înțelege.

5 În dragoste, ce vă neliniștește mai mult?

- A. Să fiți părăsită.
- B. Să fiți înșelată.
- C. Obișnuința și plictiseala.

Mizați pe seducție sau pe autoritate, pe independență, competitivitate și absența totală a complexelor? Ce imagine arătați sexului puternic?

6 Ce titlu preferați să dați vieții dumneavoastră sentimentale?

- A. "Eu m-am înșelat în dragoste".
- B. "Iluzia dragostei".
- C. "Ură și dragoste".

7 Care sînt defectele feminine care limitează femeia?

- A. Romantismul, sensibilitatea și naivitatea.
- B. Fragilitatea și slăbiciunea.
- C. Frica unei prea mari singurătăți afective.

8 Cum reacționați aflînd, în timpul zborului, că pilotul este o femeie?

- A. Sînteți puțin neliniștită.
- B. Vă simțiți mai calmă.
- C. Încrederea dumneavoastră față de pilot rămîne aceeași.

9 Ce animal vă fascinează cel mai mult?

- A. Calul, alergînd pe pajiște.
- B. Tigru, senior malestuos al junglei.
- C. Delfinul, generosul salvator.

10 Ce imagine corespunde mai bine personalității dumneavoastră?

- A. Focul care arde lemnul, trosnind.
- B. Apa fluviului care se întîlnește cu marea.
- C. Iarba mîngîlată de vînt.

11 O femeie este în contradicție cu feminitatea sa cînd:

- A. Are același comportament ca un bărbat în anumite circumstanțe.
- B. Nu reușește să fie foarte seducătoare cu partenerul său.
- C. Are tabuuri sexuale.

12 Cu tatăl dumneavoastră, nu ați reușit să fiți suficient de:

- A. Decisă și agresivă, atunci cînd trebuia.
- B. Disponibilă pentru dialog.
- C. Dulce și expansivă.

13 Cum reacționați cînd întîlniți un bărbat arrogant și foarte pretențios?

- A. Vă amuzați, sfidîndu-l și provocîndu-l.
- B. Încercați să evitați toate confruntările.
- C. Vă simțiți în inferioritate.

14 De ce sînteți cu adevărat capabilă cînd vă place un bărbat?

- A. De a lua discret inițiativa și de a-l seduce.
- B. De a-i transmite deschis interesul dumneavoastră pentru el.
- C. De a-l încuraja, fără să vă dezvăluiți prea mult sentimentele.

15 Ce regină este cea mai tristă?

- A. O regină fără supuși.
- B. O regină fără prieteni.
- C. O regină fără rege.

Psihologia cuplului

Întrebare	Răspuns		
	A	B	C
1	1	3	5
2	5	3	1
3	3	5	1
4	0	3	5
5	1	2	5
6	2	0	5
7	3	5	1
8	0	5	3
9	5	3	1
10	5	1	2
11	1	2	5
12	1	3	5
13	5	2	0
14	3	5	1
15	5	3	1

Utilizați tabelul pentru a realiza punctajul total.

Interpretarea rezultatelor

● **Peste 60 de puncte:** sînteți o femeie de temut. Vă place să fiți în competiție cu bărbații, să-i sfidați, să-i învingeți. Sînteți deci o femeie extrem de sigură pe sine, fără complexe și uneori prea agresivă. Personalitatea dumneavoastră surprinde de la început bărbații, apoi îi pune puțin pe gânduri, atunci cînd realizează că sînteți un adversar tenace, capabil de a utiliza aceleași arme ca și ei: o femeie periculoasă și de temut. Fiecare întîlnire cu dumneavoastră, chiar sentimentală, are totdeauna riscul de a deveni o "confruntare", uneori agreabilă și interesantă, dacă găsiți un partener care să fie la înălțimea dumneavoastră. De altfel, nu încercați nici cel mai mic interes sentimental pentru bărbații slabi și fragili. Fără dubii, nu sînteți feminină, dar

puteți fi foarte senzuală și provocatoare. Încercați de fiecare dată să vă analizați spiritul de competiție față de bărbați.

● **45 - 59 de puncte:** sînteți o femeie seducătoare. Sînteți încăpățînată, seducătoare și feminină. Iubiți bărbații și adorați să-i provocați sau să vă exercitați farmecul seducător asupra lor. Totuși, sînteți convinsă că o femeie are mai multe posibilități decît bărbații. În viață, ca și în dragoste, nu acționați cu agresivitatea tipică celor care angajează o provocare împotriva sexului puternic. Deși vă place să vă jucați "de-a șoarecele și pisica", dominați bărbații, grație artei milenare a seducției. Aceștia gîndesc că sînteți o "pradă" ușoară, fără să țină cont că aparenta docilitate și disponibilitate de care dați dovadă reprezintă tocmai armele care vă vor permite în curînd să controlați situația. De fapt, utilizați această tactică și în dragoste: partenerul dum-

nevoastră crede că vă dirijează, cînd, de fapt, este exact invers...

● **25 - 44 de puncte:** sînteți o femeie care trebuie iubită: Vă puneți în situația de egalitate cu bărbații. Vă place feminitatea pe care o aveți și sînteți convinsă că bărbații și femeile sînt, în mod hotărît, complementari. Sînteți deci o companie ideală, o femeie care trebuie iubită fără rezerve. De altfel, sînteți pe placul bărbaților și reușiți să vă impuneți ușor, fără a pierde un gram de feminitate. Vi s-ar putea reproșa un anumit tradiționalism și o lipsă de inițiativă, însă evitați conflictele și vă simțiți deseori în inferioritate în raport cu bărbații. În final știți să vă impuneți cînd este necesar.

● **Mai puțin de 25 de puncte:** sînteți o femeie foarte curtată. Fiind o femeie fără pretenții excesive, tradițională, un pic dispusă să iasă din schematismul unei educații ce privilegiază bărbatul în sînul familiei și al societății, majoritatea bărbaților care vă înconjoară visează să vă pună verigheta pe deget! Este vorba de bărbații ce se tem de confruntarea cu o femeie care le ține piept și le impune drepturi și datorii egale. Se uită însă că în spatele acestei aparențe de oaie docilă s-ar putea ascunde o tigroaică. Nu sînteți atît de pasivă precum pareți, partenerul dumneavoastră putînd avea dezagreabile surpriză de a se simți dominat, dojenit sau chiar oprimat prin punctele dumneavoastră de vedere, destul de strîmte și de rigide. În realitate, trebuie să vă schimbați atitudinea și să luați cunoștință de propria valoare.

Traducere și adaptare:
Corneliu C. TOCAN,
Iulia DUMITRIU

mină să bănuim că orice anchetă printre bărbați ar face să cadă exclusivismul feminist.

Să luăm altă "particularitate" a femeii: "simțul ei psihologic", rudă bună cu intuiția. Tradiționaliștii (să-i numim așa) spun că dacă o femeie știe mai bine decât un bărbat să se poarte cu ceilalți este pentru că ea cunoaște din "instinct" cum "să ia omul".

Revenim încă o dată la întrebarea formulată la început: de ce toate aceste însușiri au devenit apanajul femeilor? De ce femeile să aibă intuiție și bărbatul inteligență, de ce femeile să aibă simț psihologic și bărbatul jude-

Intuiția feminină

Readusă în actualitate de vremurile nesigure ale crizei economice și morale prin care trece lumea, intuiția este cultivată acum din nou, mai ales în seminarii "psi" (adepti ai parapsihologiei, subconștientului, ai "adevărului bioenergetic" etc.). Pe scurt, ca tot ce nu e clar, și intuiția - asezonată cu angoasele, la modă și ele - se "vinde" azi bine pe piața occidentală. Consecințele? Revisitele feminine mai lucide le-au semnalat: această rafinată "însușire specific feminină" ajunge uneori să inhibe (și în cele din urmă să atrofieze) într-atât judecata rațională a unor femei, încît le aduce într-o stare de totală dependență de fatalitate, atît de dezarmante că nu mai îndrăznesc să schimbe cursul evenimentelor, nici chiar cînd este vorba de cele minore, și în care o simplă intervenție realistă (din partea lor) le-ar scoate dintr-un impas sau altul. Intuiția este deci și un *mecanism psihologic*, capabil,

din păcate, să ne ducă uneori la divagații mult mai rele.

Există totuși o intuiție feminină? Fiindcă, indiferent de definiții și incriminări, nu ar corespunde adevărului să nu recunoaștem că "o practicăm", "o consumăm" în fiecare zi, apropo de tot felul de întîmplări și păreri: "Presimt că...", "Am impresia că...", "Mi se pare că...", "Cred că...", "Ceva îmi spune că..." etc. Cine alta decât intuiția face "să navigheze în apele tulburi ale subconștientului un sentiment vag, confuz al ideii preconceptuate"? Sigur, n-are rost să punem la îndoială impalpabilul "feeling" pe care femeile îl au vizavi de evenimente și de care se servesc ca de o *antena* în aproape toate împrejurările existenței. S-ar putea ca ceea ce numim intuiție să nu fie chiar un mit. Din păcate, nici știința nu s-a ocupat prea mult s-o explice.

Dar oare numai femeile posedă acest al șaselea simț? Nu avem la îndemînă "probe masculine", dar ceva ne deter-

cată, de ce femeile să aibă instinct sexual și bărbatul posibilitatea, implicit dreptul, de alegere sexuală?

Pentru *Régine Lilienstein, Nicole Bédarides și Claude-Rose Tonatti* - autoarele unei cărți intitulată "Idei culese despre femei" - intuiția cu care am fost dotate nu pare să fie altceva decât o idee ca oricare alta. O idee mereu citată, în opoziție cu inteligența bărbaților, cu puterea lor de raționament și, firește, cu instrucția lor superioară.

Iată deci despre ce era vorba! "Rolul" intuiției feminine era de a înlocui "vidul" creierului nostru feminin. "Dacă noi (bărbații) avem mai multă rațiune - afirmă Diderot -, ele (femeile) au mai mult instinct." Iar Hervé Bazin, cunoscutul scriitor francez contemporan, scrie: "Intuiția, această faimoasă intuiție pe care noi am împrumutat-o femeilor și care le vine atunci cînd ele vă iubesc sau vă detestă suficient...".

Psiholog Rodica BĂCIULESCU

Dragoste de o zi sau pentru totdeauna?

Sînteți un fluturaș ce zboară din floare în floare sau o Julietă ce îl așteaptă pe al său Romeo? Parcurgeți testul de mai jos și veți afla, poate răspunsul...

1. Vă întîlniți cu un bălat pentru că:

- a. Doriți să vă confirmați "legendara" putere de seducție.
- b. Așa vrea el.
- c. Sînteți foarte îndrăgostită de el.

2. În dragoste deviza dv. este:

- a. Dragostea e mai puternică decît moartea.
- b. Pierzi unul, dar găsești zece.
- c. Je t'aime, moi non plus!

3. Erotik rimează cu:

- a. Magic și frenetic.
- b. Angelic și poetic.
- c. Exotic și muzical.

4. A rămîne fidelă celui pe care-l iubești înseamnă:

- a. Un mijloc sigur de a evita maladiile transmisibile sexuale.
- b. O plictiseală de moarte.
- c. O dovadă de dragoste.

5. Vă interesează un anumit bălat, dar știți că are o iubită. Ce faceți?

- a. Îi respectați povestea de dragoste și îl uitați.
- b. Continuați să-l iubiți în secret, fără speranță.
- c. Începeți imediat "lupta" pentru a-l seduce.

6. Ce înseamnă pentru dv. o relație sexuală reușită?

- a. O pulsione, o dorință arzătoare ce trebuie urgent satisfăcută.
- b. Legătura dintre dv. și bărbatul vieții dv.

c. O relație mai degrabă cerebrală decît fizică.

7. A "colecționa" parteneri înseamnă:

- a. Opusul adevăratei iubiri.
- b. Un joc extrem de distractiv.
- c. O petrecere a timpului ca oricare alta.

8. Care este filmul dv. preferat?

- a. "Basic Instinct", cu Sharon Stone și Michael Douglas.
- b. "Sommersby", cu Jodie Foster și Richard Gere.
- c. "Propunere indecentă", cu Demi Moore și Robert Redford.

9. Mărturisiți-o deschis, fantasma dv. favorită este:

- a. Dv., el, Veneția, canalele și gondolele.
- b. Să vă întîlniți cu cel mai bun prieten al său fără ca el să știe.
- c. Vă imploră să-l iubiți, dar îl "fierbeți".

10. Ce anume vă impresionează cel mai mult?

- a. Raporturile de forță, conflictele, disputele și împăcările.
- b. "Vînătoarea", seducerea, preludiile cuceririi amoroase.
- c. Legăturile care se întăresc, complicitatea care se creează între parteneri.

Încercuțiți semnul ce corespunde fiecărui răspuns și adunați semnele obținute.

1	a	▲
	b	■
	c	●
2	a	●
	b	▲
	c	■
3	a	▲
	b	●
	c	■
4	a	■
	b	▲
	c	●
5	a	●
	b	■
	c	▲
6	a	▲
	b	●
	c	■
7	a	●
	b	▲
	c	■
8	a	▲
	b	●
	c	■
9	a	●
	b	▲
	c	■
10	a	■
	b	▲
	c	●

(Continuare în pag. 23)

Traducere și adaptare:
Lia DECEI

Aveți spirit de aventură?

*Preferăți noutatea sau certitudinile vieții
cotidiene?*

Dar în dragoste iubiți riscul?

Descoperiți răspunsul cu ajutorul acestui test.

1 Cum judecați dumneavoastră iubirile neliniștite, alternanțe de dispute și împăcări?

- a) romantice și irezistibile;
- b) puțin neghioabe și uneori imature;
- c) foarte dificil de trăit.

2 Care spectacol al naturii vă place?

- a) zăpada care cade încetiușor;
- b) vagile agitații ale furtunii;
- c) luna strălucind pe cer.

3 Pentru dumneavoastră vacanțele trebuie să fie:

- a) pline de neprevăzut;
- b) cu confortul obișnuit;
- c) cu întâlnirea a noi lucruri, persoane și locuri.

4 Vi se propune o călătorie în deșert. Ce ați face:

- a) dacă ați putea, ați pleca imediat;
- b) vă place, dar ezitați să plecați;
- c) nu plecați, deoarece deșertul nu vi se potrivește.

5 Dacă un cuplu de prieteni v-ar propune un weekend în canoa pe un râu:

- a) ați accepta cu entuziasm;
- b) ați refuza;
- c) ați reflecta bine înainte de a accepta.

6 Ați atras deja neplăceri prin decizii periculoase?

- a) uneori;
- b) foarte des;
- c) aproape niciodată.

7 Imaginați-vă că vă aflați pe o insulă pustie. Pe neașteptate, sosește o corabie cu pinze, plină cu piraiți. Ce faceți?

- a) vă gândiți să vă ascundeți;
- b) vă organizați apărarea;
- c) vă gândiți la o întâlnire cu piraiții.

8 Când priviți în interiorul dumneavoastră, găsiți...

- a) un zmeu de hîrtie;
- b) un castel minunat;
- c) o pădure neexplorată.

9 Cel care nu trădează decît în gînd...

- a) ...găsește un mijloc inofensiv de evaziune;
- b) ...este oricum vinovat;
- c) ...nu are curaj.

10 După o lungă călătorie în pădure, zărîți lingă un foc un călăreț obosit. V-ar plăcea...

- a) ...să-i cereți protecția și ajutorul;
- b) ...să-i furați calul în timp ce doarme;
- c) ...să vă povestească aventurile sale.

11 În ideea de a merge singur la o recepție unde nu cunoașteți pe nimeni...

- a) sînteți în plină euforie;
- b) nu vedeți nici un inconvenient;
- c) nu dați dovadă de prea mult entuziasm.

12 O frunză dusă de vînt este...

- a) ...fericită să zboare;
- b) ...complet inutilă;
- c) ...tristă, fiind departe de arborele său.

13 Care zgomot al naturii vă place cel mai mult?

- a) vîietul mării;
- b) trosnetul lemnului care arde în cămin;
- c) urletul furtunii.

14 Alegeți titlul potrivit pentru a descrie o seară în fața televizorului:

- a) "Chipul plictiseli";
- b) "Plăcerea casnică";
- c) "Timp pierdut".

15 Ați cîștigat o excursie de 15 zile în India, însă numai pentru o persoană. Ce faceți?

- a) încercați să găsiți pe cineva să vă însoțească;
- b) plecați singur, imediat;
- c) cereți contravaloarea excursiei.

Acordați-vă punctajul conform tabelului alăturat

Întrebări	Răspuns		
	a	b	c
1	5	1	2
2	1	5	3
3	3	0	5
4	5	3	1
5	5	1	3
6	3	5	1
7	1	3	5
8	5	1	3
9	3	0	5
10	1	5	2
11	0	5	2
12	5	2	1
13	3	1	5
14	5	1	3
15	3	5	1

Interpretarea rezultatelor

● **Mal mult de 60 de puncte:** aveți un spirit de aventură extraordinar. Viața dumneavoastră trebuie să fie plină de neprevăzut și de fiori. Nu suferiți rutina: ați dori să schimbați fără încetare cerul și orizontul. Pe plan sentimental, o relație, liniștitoare pentru alții, devine repede apăsătoare pentru dumneavoastră. Aveți nevoie de un partener mereu în mișcare, plin de imaginație, de dinamism și de curaj. Dacă aveți nevoie de această multitudine de emoții, în loc să vă deprimați gândind la tot ceea ce ați putea face, încercați să găsiți partenerul dorit, dar amintiți-vă că impulsivitatea poate rata obiective deja atinse.

● **De la 45 la 60 de puncte:** spirit de aventură dezvoltat. Aveți spirit de aventură, dar vă lipsesc deseori elanul și curajul necesare pentru a transforma visul în realitate. Din fericire, sînteți dinamic, activ și totdeauna în

mișcare. Iubiți aventura și neprevăzutul; în dragoste, v-ar plăcea să faceți ceva "nebunesc". Dacă vă analizați bine, veți descoperi că aveți nevoie de puncte fixe în viața dumneavoastră și de persoane sigure. Știți să apreciați ce posedați deja: se poate trăi și iubi cu imaginație, fără să explorezi pădurea amazoniană.

● **De la 25 la 45 de puncte:** spirit de aventură puțin dezvoltat. Viața ar putea fi mult mai interesantă dacă ați ajunge să vă urmați din când în când impulsurile. Dar lenea (sau frica?) vă împiedică adesea să fiți dumneavoastră înșivă și să faceți ceea ce inima vă dictează. Aveți energie și elan, dar nu știți să scăpați de situațiile vieții cotidiene și de obiceiuri, deocarece, în fond, noutatea vă neliniștește. V-ar plăcea să aveți amori romantice și tumultuoase, iar micile certitudini vă calmează. Puneți mai multă creativitate și imaginație în viață și dragoste.

● **Mal puțin de 25 de puncte:** spirit de aventură inexistent. Sînteți ordonat, metodic și prevăzător. Noutatea și neprevăzutul vă dau stări de nervozitate și anxietate. Nu aveți nici cel mai mic spirit de aventură: evadarea o constituie televizorul sau cinematograful. Aveți nevoie de o existență liniștită, confortabilă, fără situații neprevăzute, dezagrabile. În rest, sînteți destul de previzibil, înțeles în dragoste. Dar, atenție, latura aventuroasă, impulsivă, pe care sînteți obișnuit să o reprîmați, ar putea într-o zi să vă îndemne la o acțiune incompatibilă cu regulile dumneavoastră de viață.

Traducere și adaptare:
Corneliu C. TOCAN,
Iulia DUMITRIU

(Urmare din pag. 21)

Ați obținut o majoritate de ●

Fără îndoială, faceți parte din categoria "dragoste pentru totdeauna". Idealul dv. se apropie de absolut. Când erați mică, adorați poveștile cu zîne, mai ales sfîrșitul acestora: au trăit fericiți pînă la adînci bătrînețe... Și astăzi credeți în ele. Visați la o dragoste totală și reciprocă, o dragoste romantică. Nu vă risipiți sentimentele pentru o legătură oarecare, cu atît mai puțin pentru o dorință pasageră. Atenție însă la decepțiile sentimentale: perla rară este greu de găsit...

Ați obținut o majoritate de ▲

Nu are nici un rost să negați; sînteți "dragostea de o zi". Cu cît durează mai mult lucrurile, cu atît vă plictisiți mai tare. Vă place să reperați "prada", pe care știți să o aduceți la bunul dv. plac. Dacă rezistă, dublați eforturile. Bieții băieții iubiți și doriți un băiat pînă în clipa în care vă cade în brațe, dar o dată ce s-a îndrăgostit, nu vă mai interesează. Securitatea afectivă nu vă atrage, dimpotrivă. Aveți o inimă de colecționar...

Ați obținut o majoritate de ■

Sînteți "dragostea tortură". Cu cît este mai complicat totul, cu atît vă place mai mult. Vă angajați într-o nouă iubire ca într-o luptă, în care totul este permis... Nu vă dezvăluți niciodată complet jocul: mister total asupra sentimentelor dv. Latura cerebrală domină simțurile și inima. În orice caz, partenerul trebuie să aprecieze neprevăzutul. Oferiți azi ceea ce puteți lua înapoi mâine. În orice caz, nu vă plictisiți...

● *Gelozia, emoție complexă, constituită din mînie, angoasă, ură, iubire, umilință, neîncredere*

● *Care este tipul de personalitate înclinată spre gelozie?*

● *Ce comportamente induce gelozia?*

● *Cine sînt mai geloși: femeile sau bărbații?*

● *Gelozia este înăscută ori dobîndită?*

Gelozia a suscitat un interes de cercetare științifică abia după 1970, cînd s-au realizat primele experimente psihosociologice riguroase. Dar, pentru a se putea studia experimental, trebuia să se dea o definiție științifică fenomenului. Nimeni nu contestă faptul că gelozia este o emoție complexă, că ea se constituie din interferența mai multor emoții: mînie, angoasă, ură, iubire, umilință, rușine, mîhnire, neîncredere. Vechea distincție dintre invidie și gelozie este acum acceptată ca ipoteză de bază. Se vorbește de invidie cînd o persoană dorește să obțină ceea ce posedă alta - situație socială, bunuri materiale, calități intelectuale, iubirea și stima semenilor etc. -, însă se estimează că nu are dreptul la acestea. Din contră, gelozia se caracterizează prin spaima de a pierde în beneficiul altuia ceea ce un om consideră că este posesiune personală, că are dreptul de a posedea. Se admite, de asemenea, că persoanele geloase sînt amenințate în dublu plan: la nivel afectiv, în relație cu partenera sau partenerul, și la nivelul estimării felului în care se comportă aceștia. Amenințarea în cauză poate fi reală, potențială sau în întregime imaginară.

Primele cercetări asupra geloziei și-au fixat ca obiective determinarea tipului de personalitate înclinată spre gelozie, stabilirea circumstanțelor care provoacă acest sentiment, găsirea răspunsului la întrebările: ce resimte o persoană geloasă? Ce comportamente induce gelozia?

țile dintre gelozie și anumite trăsături de personalitate, condițiile și factorii favorizanți (vezi "Psychologie", nr. 128, 1980). Firește, corelația nu înseamnă cauzalitate, ci doar existența concomitentă a două fenomene. S-a confirmat o ipoteză mai veche, susținută de Robert G. Bringle, conform căreia gelozia este legată de un sentiment de insecuritate și de o imagine de sine nefavorizantă. Studiul la care ne-am referit a demonstrat, între altele, că intensitatea geloziei este invers proporțională cu nivelul de cultură al indivizilor.

După psihologii Aronson și Pines, gelozia ar fi resimțită de un individ în planul gîndirii, considerînd că partenerul îl înșeală, că îl este infidel. Aceasta s-ar datora faptului că el însuși este înclinat spre

Gelozia

Cercetările recente ale psihologilor americani Elliot Aronson, de la Universitatea din Santa Cruz, și Ayla Pines, de la Universitatea Berkeley, aduc în discuție date foarte interesante. Cu ajutorul unui chestionar cuprinzînd 200 de întrebări, s-au cercetat multiple aspecte ale geloziei. Răspunsurile erau precodificate și scalate: persoanele anchetate trebuiau să încercuiască una din cifrele de la 1 la 7, corespunzătoare intensității sentimentelor trăite. Deși eșantionul asupra căruia s-a aplicat chestionarul este foarte redus, Virginia Adams apreciază că această cercetare a pus în evidență corela-

infidelitate, proiectînd asupra partenerului aceeași tendință. Oamenii geloși sînt nefericiți. Bărbații și femeile care manifestă cea mai mare insatisfacție față de viața lor sînt unii și aceiași cu cei care resimt cel mai puternic sentimentul geloziei. Cei care se declară nefericiți alături de partenerii lor sînt în același timp stăpîniți de gelozie. Aceasta este o *corelație paradoxală*, după cum apreciază cei doi psihologi americani. Dacă ești nefericit alături de o persoană, de ce îți pare rău că aceasta te-a părăsit?! Ca și Bringle, Aronson și Pines au stabilit că vîrsta reprezintă un factor important în declanșarea

Psihologia cuplului

rea geloziei: tinerii sînt mai susceptibili de a fi geloși decît persoanele în vîrstă. Este suficient un semn cît de mărunț pentru a declanșa o criză la un individ gelos. De exemplu, dacã telefonul partenerului sună ocupat, aceasta poate declanșa un acces de gelozie, lucru recunoscut chiar și de persoanele geloase. O altă descoperire a studiului care poate să îi neliniștească pe cei cuprinși de acest sentiment: gelozia este foarte dificil de disimulat.

Gregory White a efectuat, de asemenea, cercetări psihosociologice asupra gelo-

ziei, cu începere din 1976. A elaborat un chestionar de 35 de pagini, cerînd persoanelor anchetate să dea note de la 0 la 9, corespunzător intensității geloziei, și să evalueze trăsăturile de personalitate, comportamentele și atitudinile implicate. G. White a selecționat 150 de cupluri: 84% din subiecții incluși în cercetare erau albi, în vîrstă de 22 ani, în medie; 91% din subiecți erau studenți la Universitatea din Los Angeles. Cuplurile nu erau formate din persoane căsătorite și aveau o durată medie de un an de la constituirea lor. Rezultatele cerce-

tării relevă și ele că gelozia este acompaniată de sentimente de dependență și inferioritate. Conform investigației lui, bărbații ce se caracterizează printr-un grad înalt de gelozie estimează că au investit mult în relațiile lor cu partenerele.

Gregory White, utilizînd metoda autoevaluării, a găsit, numai în rîndul bărbaților, o corelație pozitivă între gelozie și respectul de sine scăzut. De aici și întrebarea: **cine sînt mai geloși, femeile sau bărbații?** Oricare ar fi răspunsul, el rămîne indiscutabil. Adevărul este că, pînă în

"Sunt oameni foarte nefericiți pe care nu-mîngîie nimeni: aceștia sînt soții geloși; alții pe care îi urăște toată lumea: aceștia sînt soții geloși. Sînt unii pe care toți bărbații îi disprețuiesc: aceștia sînt tot soții geloși."

Montesquieu

prezent, nici cercetările sistematice, nici observațiile întîmplătoare nu pot oferi un răspuns clar referitor la predispoziția spre gelozie. Aceasta și pentru că bărbații, comparativ cu femeile, resimt și trăiesc altfel gelozia. Conform investigațiilor lui Aronson și Pines, femeile ar fi mai înclinate spre gelozie: pe o scală cu 7 trepte, media răspunsurilor s-a situat la 4,4 (1 indicînd că bărbații sînt mai geloși decît femeile și 7 că femeile sînt mai geloase decît bărbații). Cînd cei intervievați au fost rugați să se refere la propriile lor sentimente, nu au apărut diferențe pe sexe în ceea ce privește autoevaluarea geloziei. Dar problema a fost analizată și sub alt unghi de vedere. Dacă intensitatea geloziei rămîne greu de stabilit, nu cumva comportamentul corespunzător geloziei diferă? Luîndu-se ca indicator comportamentul, s-a constatat că femeile obțin scorul 6,1, în timp ce bărbații au scorul 5 pe o scală de la 1 la 7, unde 7 semnifică gelozie maximă.

În același sens, cercetările psihologice sugerează că gelozia le face pe femei

"Vorbele veninoase ale unei soții geloase sînt mai otrăvitoare decît colții cîinilor turbai."

William Shakespeare

să sufere mai mult decît pe bărbați. Scorul pentru femei a fost 2,1, în timp ce la bărbați a fost 1,5. Cerîndu-se să se autoevalueze efectele geloziei, s-a constatat că la femei scorul mediu se ridică la 6,2

pentru durerea fizică și 6,3 pentru cea psihică. Scorul mediu la bărbați are valori mai scăzute: 4,8 și respectiv 5,4. Interesant ni se pare faptul că, deși femeile resimt mai intens efectele dureroase ale geloziei, sentimentele lor neplăcute nu se traduc proporțional în comportamente, acte sau acțiuni. Astfel, femeile, conformîndu-se modelelor culturale, se decid mult mai rar decît bărbații să rupă

"Uneori e plăcut pîntru un soț să aibă o soție geloasă: aude mereu vorbindu-se despre ființa iubită".

La Rochefoucauld

legătura cu persoanele care le-au înșelat încrederea. Asupra acestei concluzii există un acord deplin.

Gelozia este înnăscută ori dobîndită sau, altfel spus, constituie un dat *biologic* sau o *achiziție culturală*? Cercetările comparative interculturale, precum cele ale psihosociologului Ralph Hupka, de la

acestora prin acte comportamentale. Psihosociologul menționat face chiar distincția între ceea ce el numește "*culturi cu un grad de gelozie scăzut*" - specifice, de exemplu, colectivităților umane din sudul Indiei - și "*culturi cu un grad de gelozie ridicat*" - cum ar fi cultura indienilor din America de Nord. Ralph Hupka ajunge la concluzia că există tot atîtea forme de exprimare a geloziei cîte culturi există pe Terra, ceea ce echivalează cu faptul că gelozia nu este înnăscută. Socializarea, însușirea culturală a normelor de conviețuire și a valorilor sociale determină manifestarea comportamentală a sentimentului de gelozie, estomparea sau diminuarea lui, originea geloziei fiind de natură socio-culturală, cum argumentează și bine cunoscutul psiholog Otto Klineberg. Alți cercetători, sprijinindu-se pe teoriile psihanalitice, acordă prioritate factorilor biologici. Punerea în evidență a unor reacții de gelozie la primate și la alte specii de mamifere ar constitui o probă indubitabilă că gelozia are rădăcini biologice. Pe o astfel de poziție se situează, spre exemplu, sociologul american David Kingsley, ca și antropologul Ralph Linton. Or, chiar dacă gelozia are origini biologice, determinarea socioculturală este definitivă, după opinia noastră.

Gelozia nu este inevitabilă! Bărbații și mai ales femeile se pot elibera de această apăsătoare tiranie. Schimbările din viața de familie, democratizarea cuplurilor maritale, emanciparea femeii, implicarea ei tot mai mult în muncă și în viața socială, sporirea generală a nivelului de cultură reduc șansele de manifestare a geloziei.

Adina CHELCEA

Sînteți o persoană geloasă?

Citiți cu atenție întrebările din
acest test preluat din revista
"Psychology Today". Încercuiți cifra
corespunzătoare situației
dumneavoastră.

Întrebări	Niciodată	Rar	Uneori	Adesea	Frecvent
1. Profitați de ocazie pentru a cotrobăi prin lucrurile partenerului (partenerei) după nume, adrese, telefoane etc.?	1	2	3	4	5
2. Vă uitați intenționat prin însemnările partenerii (partenerului)?	1	2	3	4	5
3. Vă sunați la telefon în mod neașteptat partenerul (partenera)?	1	2	3	4	5
4. Îi ascultați în mod intenționat conversațiile telefonice?	1	2	3	4	5
5. Îi puneți multe întrebări privind relațiile romantice din trecut?	1	2	3	4	5
6. Faceți comentarii critice cu privire la calitățile sufletești ale unei persoane pe care și dv. v-ați dori să le aveți?	1	2	3	4	5
7. Invidiați persoanele care au mai mult succes profesional decît dumneavoastră?	1	2	3	4	5
8. Căutați să aflați lucruri rele, compromițătoare despre persoanele mai apreciate decît dv.?	1	2	3	4	5
9. Faceți observații ironice cu privire la persoanele mai atrăgătoare decît dv.?	1	2	3	4	5
10. Vă supravegheați discret partenerul (partenera) cînd discută cu persoane de sex opus?	1	2	3	4	5

Pentru a vă autoevalua gradul de gelozie sau absența acestui sentiment, însumați cifrele încercuite. Cu cît scorul este mai mare, cu atît sînteți mai gelos (geloasă).

Traducere și adaptare: Bogdana VLAD

Avataruri ale IUBIRII-PASIUNE.

Aspecte psihologice

Termenul de "iubire" pare a fi deosebit de ambiguu, mai ales că prin el se poate desemna o multitudine de stări afective, de la sentimentul firesc dintre părinți și copii sau cel dintre oameni în general și pînă la relațiile afective dintre sexe, atît cele normale, cît și cele ușor sau accentuat alienate. Reflecțind la posibilitatea redării sentimentului generic de iubire, Roland Barthes apreciază că dacă ar fi să vorbim chiar și un an despre dragoste, nu am izbuti să prindem acest concept decît "de coadă": prin străfulgerări, formule, surprize ale rostirii, risipite în imensul juvoi al imaginarii. S-ar părea că dragostea este un loc neprielnic, care orbește. "Locul cel mai întunecat - spune un proverb chinezesc - este întotdeauna sub lampă." N-ai cum să spui ceva despre dragoste, fiind îndrăgostit. Ca să poți să scrii despre iubire, trebuie deci să fi scăpat (momentan!) de sub incidența ei.

Să spunem că pasiunea în iubire nu este dată de intensitatea sentimentului și de dimensiunea "cantitativă" a erotismului consumat; ea apare ca o obsesie a imaginației ce se focalizează într-o singură direcție, ca o proiecție pustitoare în perspectiva unei vizuni unilaterale. Iubirea-pasiune este o secătuire a spiritului prin hipertrăire, o văduvire a sufletului de orice diversitate prin care toată lumea se reduce punctual la un obiect - ființa iubită -, de cele mai multe ori o construcție himerică, ce nu are un corespondent în realitate. Acest tip de iubire este asemenea extazului ce se consumă în afara unui obiect. Toată lumea dispare, iar subiectul se repliază în ungherele unui loc după o

regie rigidă, aberantă.

În cazul dragostei-pasiune, cel ce crede că iubește caută să-l "încapsuleze" pe celălalt în închisoarea unei iubiri egoiste, abrutizante, absolutizante. Unilateralitatea acestei legături pare a fi și mai primejdioasă, comparativ cu cazul în care relația este reciprocă. Dar cele mai dese sînt cazurile în care echilibrul erotic este afectat: doar unul "iubește", pe cînd celălalt mai puțin sau deloc.

În situația iubirii-pasiune, energia afectivă degenerază într-o mistică a iubirii, în posesiune exclusivă, în fixație erotică, în închidere și excludere a alterității. În mod normal, energia unificatoare a iubirii trebuie să conducă la deschidere și permeabilitate autentică față de altul, la sporirea

interacțiunii afective, la solidaritate și comuniune între ființe.

Ca formă atipică de consum afectiv, iubirea-pasiune a făcut și face obiectul marii literaturi. Dacă e să vorbim de o anumită "împlinire" a erotismului pasional, acesta se produce la nivelul retoric, literar, prin "cîntarea" și "îngînairea" convulsiiunilor sufletului înamorat în monumentale producții narative. O scurtă incursiune în spațiul discursului literar ne prilejuiește constatarea că cel mai adesea, în poezie sau roman, este invocată pasiunea iubirii și nicidecum iubirea dusă pînă la capăt: iubirea fericită nu a avut parte să intre în istorie. "Nu s-au scris romane decît despre iubirea amenințată și condamnată chiar pe viață. Înălțătoare, în lirica occidentală, nu este nici plăcerea simțurilor, nici pacea fecundă a cuplului. Mai degrabă este pasiunea iubirii decît iubirea împlinită. Iar pasiunea înseamnă suferință" (Denis de Rougemont). Iubirea-pasiune solicită și cheamă prezența obstacolelor. Cele mai mari iubiri sînt cele imposibile. Cînd piedicile (morale, temporale, spațiale etc.) nu apar "natural", ele sînt căutate și construite de chiar protagoniștii în cauză. Pasiunea interzisă (cum ar fi cea a adulterului), ce nu poate fi mărturisită, străpunge frîiele conștiinței pentru a se "adăposti" într-o formă sublimată printr-un întreg șir de simboluri ce se pretează interpretărilor psihanalitice. Limbajul oarecum hieroglific al "nebunului" îndrăgostit se cufundă în ambi-

Psihologia cuplului

guitate: prin el, obiectul dorinței este simultan afirmat și repudiat. Interdicția este asumată în continuare, dorința rămâne aparent nemărturisită, dar se face aluzie la ea și astfel se văd totuși satisfăcute, măcar imaginar, unele nevoi incompatibile (posesiunea obiectului, dar și conștiința păcatului de a-l poseda).

Iubirea-pasiune este stimulată de frînele distanței sau de dispariția irevocabilă (nu numai decît fizică) a obiectului adulat. "Frați ai mei - grăiește Zarathustra lui Nietzsche - eu nu vă sfătuiesc iubirea pentru aproapele, ci pentru cel departe." Absența alimentează "clocotul" pasiunii. Iubirea "se aprinde" în clivajul unei rupturi spațiale sau cronologice. Actorii acestei relații cvasiaberante au nevoie nu de prezența lor, ci de absența sau atenuarea unilaterală a energiei erotice din partea unuia dintre protagoniști. Căutarea chinului capătă coloratura unei apucături sado-masochiste. "Cînd fugi de durere înseamnă că nu vrei să mai iubești. Cel ce

iubește va trebui să simtă de-a pururea golul ce-l înconjoară și să-și păstreze rana deschisă. Să-mi țină Dumnezeu această durere ce-mi este nespus de dragă..." (Novalis). Iubirea poate deveni maximală atunci cînd celălalt nu mai iubește (sau, uneori, de-abia din acel moment ea se înfiripă). Obstacolele și durerea (reale sau contrafăcute) sînt generatorul și factorul condițional al acestui tip de dragoste. "Iubirea este tragică în această lume - scrie Nikolai Berdiaev - și nu admite bunăstare, ea nu se supune nici unei norme. Iubirea făgăduiește celor care iubesc pieirea în această lume și nu buna rînduială a vieții... Bunăstarea existențială, bunăstarea familială sînt mormîntul iubirii. Pieirea jertfelnică în viață pune pe iubire pecetea veșniciei." Nu iubești cu-adevărat decît atunci cînd nu (mai) ești iubit. Iubirea de tip pasional conține în ea ceva irevocabil. Cu cît respingerea este mai vehementă, cu atît sentimentul se înteește, acaparînd pînă la defor-

mare și pe cele mai "integre" personalități. Se știe doar că dorința de a avea un lucru sporește cu gradul de inaccesibilitate a respectivului obiect.

Obstacolele ridicate în fața pornirilor erotice sînt dintre cele mai sofisticate. S-ar putea invoca, în această ordine de idei, chiar și unele restricții cutumiare comunitare. Astfel, vom aminti statutul abstenenței, care poate fi asimilat unui obstacol, format din norme statuate socio-cultural, ce pregătește terenul manifestărilor pasionale. Ne punem întrebarea dacă nu și castitatea - reclamată de numeroase culturi - nu constituie cumva și un catalizator al unei posibile iubiri-pasiune.

Se pare că dragostei pasionale i se abandonează mai intens firile feminine. Unele studii psihosociale relevă faptul că femeia se refugiază mai pregnant în aceste forme exclusiviste de eroticism. Uneori, femeia se distanțează de viața reală, iar pentru ea dragostea devine un mijloc alienat de a reface

legătura cu lumea. Ținută departe sau refuzând marile pasiuni "virile" (bani, prestigiu politic, social etc.), o mare parte din nevoia sa de integrare socială se transfigurează într-o proiecție amoroasă. Nu trebuie însă ca această formă de compensație a unei nevoi vitale refulate și de frustrație să se transformăm într-o etichetă generalizată pentru natura feminină. Ipoteza de mai sus devine valabilă la fel de bine și pentru cazul sexului opus, în condițiile în care și bărbații suportă aceleași presiuni morale, sociale, profesionale.

Iubirea-pasiune este o formă de manifestare a narcisismului. Se ajunge aici prin singurătate, excludere sau autoexcludere, prin refuzul sau lipsa de iubire. Fluxul erotic este deturnat, vizînd nu atît ființa exterioară, ci propriul eu. Celălalt este un pretext pentru o vehementă valorizare de sine. Altul este iubit nu pentru el, ci pentru imaginea idealizată formată în mine, pentru dorința mea de a fi iubit (apreciat) sau de a iubi (aprecia) cu orice preț pe altul. Dorința lui Tristan de a se simți iubit - de pildă - conțea mai mult decît iubirea lui pentru frumoasa Isolda. Or, iubirea autentică cheamă la depășirea narcisismului, la mai multă obiectivitate în perceperea oamenilor așa cum sînt în realitate (simultan cu o autoapreciere obiectivă a sinelui) și nu potrivit plăsmurilor sau dorințelor noastre.

În iubirea-pasiune este prezent fenomenul de cristalizare, respectiv de transfigurare a obiectelor, persoanelor, situațiilor potrivit sentimentelor și pasiunilor subiective. Frumusețea fizică sau spirituală este un atribut conferit obiectului iubirii de îndrăgostitul care-l adulează. Se știe că "iubirea își înfru-

musețează obiectul" și că "frumusețea recunoscută oficial" nu este o garanție pentru a fi iubit. "Fiecare cristal - observă Vasile Pavelcu - se naște din dorința unei satisfacții și speranța împlinirii unui gol. Încrustarea cristalului în diadema valorilor este o operă de imaginație; lumea dorințelor transformă lumea realității într-un univers de valori; acesta devine leagănul speranțelor și al temerilor, al viselor și coșmarurilor noastre; luminile și umbrele acestei lumi feerice sînt ale noastre." Să devină fenomenul cristalizării un proces cvasipatologic, de iluzionare, de pierdere a simțului realității care trebuie repudiat? În mod normal, fenomenul este presupus în orice proiecție afectivă. Că idealitatea întrece cu mult calitățile lumii reale e lucru lămurit. Dar nu trebuie uitat faptul că "mai binele" sau "mai frumosul" se nasc din vis și din cristalizare. Să nu neglijăm virtuțile formative ale idealității ce "împinge" realitatea să se împlinească pe un plan superior! De fapt, în iubire, "amăgirile" sînt reciproce. Și în acest "joc" axiologic proiectiv, ființele ce îl acceptă au șansa reală de a sădi în comportamentele lor noi competențe și disponibilități. Devii efectiv mai bun sau mai frumos crezînd că ești sau proiectîndu-te mai bun sau mai frumos. Dacă nu ești în stare să idealizezi realitatea, să o vezi perfectă, ești incapabil să o modelezi sau să te transformi în consens cu canoane superioare de frumusețe, bunătate, dreptate. Pînă la un punct, fenomenul cristalizării este benefic și necesar. El anunță ceea ce putem fi și conduce la nașterea unei noi ființe. Dar cînd cristalizarea deviază în amăgire și eroare, închizîndu-ne în imagini hipertrofiate

ale propriului ego, ea antrenează o deviere importantă a personalității. Se trece în registru maladiv, ca și în alte situații, prin hipertrofieri și exces (după cum și carența de proiecție afectivă anunță personalității nu mai puțin decentrate axiologic).

Iubirea-pasiune este o formă crispată de revelație a ego-ului printr-un efort volitiv supradimensionat, prin somarea ultimativă a unor dorințe presupuse a fi demne de actualizare, cînd - de fapt - ele ar merita o mai atentă stăpînire. Se știe că dorințele noastre ne pot împinge către condiția de îngeri sau de demoni. Ca personalități autentice, ne elaborăm cu greu, ceas de ceas, prin hățiturile de proiecte și aspirații. Care dintre acestea trebuie urmate? "Fiecare dintre noi - scrie Marcel Sendrail - nu este numai ceea ce este, dar și ceea ce ar fi putut să fie, dacă alte alegeri sau alte hazarduri ar fi eliberat în el monstrul sau sfîntul ale căror urme se regăsesc în cel mai placid suris. Un om nu merge către moarte decît escortat de fantome, fantomele vieții sale netrăite, adesea fantome vinovate; cine știe dacă nu va trebui să răspundă cîndva de actele sale nescăvîrșite?" Iubirea-pasiune se naște în tensiunea și teama de a nu fi făcut în deajuns; ea este această săvîrșire "demoniacă", grăbită, eșuată, este o alunecare obsesivă, încăpățînată spre cealaltă față a noastră - ideală, incomensurabilă și, poate, inaccesibilă. Să avem grijă să nu alunecăm prea mult în această lume, iar pentru cei "căzuți" să arătăm mai multă înțelegere!

Lect. univ. dr.
Constantin CUCOȘ
Universitatea
"Al. I. Cuza"-Iasi

Un test pentru soți

1 Sînteți convins că soția dv. reprezintă o personalitate individualizată, avînd propriile ei păreri?

2 Vă deranjează să constatați în comportamentul soției dv. o oarecare tendință de a plăcea și altor bărbați?

3 Vă asigurați cu "banii de buzunar", astfel încît faptul în sine să nu prejudicieze situația financiară a familiei?

4 Dovediți simțul măsurii atunci cînd în joc sînt probleme legate de sex, fumat și utilizarea băuturilor alcoolice?

5 V-ați făcut o regulă de conduită din zicala: "Un singur cap este bun, dar două capete sînt și mai bune"?

6 În ultimele zece zile v-ați lăudat, măcar o singură dată, soția pentru strădaniile ei de a vă face traiul cît mai bun?

7 Țineți minte ziua de naștere a soției dv. data căsătoriei și alte evenimente de familie, a căror marcarea o faceți cu bucurie?

8 Vă preocupați de satisfacerea necesităților sexuale ale soției dv. la fel cum faceți în ceea ce vă privește?

9 Aveți o participare activă în rezolvarea treburilor gospodărești și în educarea copiilor dv.?

10 Vă abțineți să vă criticați soția în prezența altor persoane, a părinților sau a propriilor dv. copii?

11 Preferați să vă petreceți timpul liber cu soția decît cu prietenii?

12 Sînteți convins că, în ciuda trecerii timpului, soția și-a păstrat despre dv. aceeași părere bună pe care a avut-o la începutul căsniciei?

13 Acordați partenerii dv. de viață tot atîta libertate pe cît vă place să aveți dv.?

14 Considerați că nici o altă femeie nu o poate înlocui pe soția dv.?

Pentru fiecare DA sau NU cu care răspundeți la întrebările formulate mai sus acordați-vă drept punctaj note de la 0 la 5, după cum urmează: niciodată = 0; foarte rar = 1; rar = 2; uneori = 3; frecvent = 4; totdeauna = 5. Dacă obțineți un total de 70 de

puncte, înseamnă că dv. vă amăgiți singur, înșelînd nu numai pe alții. Reveniți, de aceea, asupra testului.

Lăsați deoparte rezultatele obținute la test și cereți sprijinul soției, solicitîndu-i aprecierea ei sinceră asupra relațiilor din cadrul cuplului. Rezolvați împreună testul. Nu vă întristați dacă scorul va consemna un număr mai mic decît v-ați fi așteptat. Adunați primul total (cel obținut singur) cu al doilea (stabilit în "cooperare" cu soția dv.), iar suma obținută împărțiți-o la doi și, astfel, veți avea cel mai bun răspuns la ceea ce definește relațiile dv. conjugale.

Traducere și adaptare:
Maria PAUN

16 sfaturi de aur pentru cuplul conjugal

Ne întemeiem familia proprie însuflețiți de cele mai bune gânduri, încrezători în fericirea cuplului, în trăinicia lui deplină. Dar, de multe ori, mai devreme sau mai târziu, lucrurile încep să se schimbe, din bine în rău și din rău în mai rău, trăzindu-ne pe nesimțite că am devenit indiferenți unul față de altul, aproape străini sau, și mai rău, convinși că un trai comun nu mai poate continua. Nu ne oprim asupra motivelor ce duc la acest deznodământ. Vă oferim în schimb câteva sfaturi, recomandate de psihologii americani: cunoscându-le și aplicându-le, s-ar putea să vă folosească.

Opt sfaturi înțelepte destinate soțiilor...

● Dacă observați că soțul dv. pornește spre slujbă nu într-atât de "înăripat" pe cât ar trebui, nu-i atrageți atenția asupra lipsei de entuziasm, evitând astfel înrăutățirea situației.

● Ați deschis la bancă un cont pe numele dv. sau ați depus la CEC sume de bani. Informați-l neapărat pe soț, altfel, dacă va afla singur, își va pierde încrederea în dv.

● Dacă în absența soțului ați fost vizitată de un bărbat - cunoștință comună -, informați-l asupra vizitei, pentru că oricum va afla de la vecini.

● Bugetul de familie trebuie chibzuit în comun. Orice depășiri ale acestuia trebuie să le cunoască și soțul.

● Ați găsit, din întâmplare, într-un buzunar de haină sau în mașină, fotografia fostei iubite a soțului dv. Chiar dacă vă simțiți "răscolită", nu suflați o vorbă despre descoperirea făcută, căci păstrarea pozelor respective poate fi total lipsită

de semnificația pe care i-o atribuiți dv., ea neînsemnând altceva pentru soțul dv. decât o simplă amintire. Și atunci de ce ar mai trebui făcute reproșuri?

● Fiica dv. v-a declarat că este îndrăgostită "lulea" de fiul vecinului sau al unor prieteni. Nu vă transformați în "telefon fără fir". Dacă va dori, ea va vorbi singură despre acest fapt cu tatăl său.

● Ați fost invitată la școală pentru a vi se aduce la cunoștință unele "bravuri" ale fiului dv. Nu-i ascundeți soțului acest fapt și povestiți-l despre ce anume a fost vorba. Soțul nu trebuie să se simtă exclus din procesul de educare a fiului său.

● Repetați-i deseori soțului că-l iubiți. Cuvintele "te iubesc" pot face cu adevărat minuni.

...și tot atâtea sfaturi adresate soților

● Puteți vorbi soțului dv. despre eventualele prietene din perioada premergătoare

căsătoriei, dar nu amintiți despre ele cu nostalgie și, mai ales, abțineți-vă să faceți comparații.

● Vorbiți-i despre însucesele de la serviciu; o soție bună va înțelege totul și chiar vă va susține.

● Nu-i ascundeți eventualele nemulțumiri pe care le aveți în legătură cu educația copilului sau cu mersul în general al gospodăriei, pe care soția (se presupune) o conduce.

● Nu-i atrageți atenția soției asupra faptului că s-a îngrășat sau că a slăbit, dacă nu există o cauză temeinică, ce ar trebui să vă determine să interveniți în acest sens.

● Nu-i ascundeți eventualele câștiguri suplimentare; bugetul este o problemă care privește întreaga familie.

● Dacă la serviciu sau în alte împrejurări constatați că există o reprezentantă a "sexului frumos" care cochetează cu dv., nu-i vorbiți soțului despre acest lucru. Nu este o temă de discuție plăcută pentru ea.

● Ați fost amendat pentru conducerea nereglementară a automobilului. Mărturișiți-i soției acest lucru cu calm și astfel sentimentul de vinovăție va dispărea mult mai repede decât s-ar întâmpla dacă ați păstra "secretul".

● Cuvintele "te iubesc", repetate din când în când soțului dv., pot face, de asemenea, minuni și în cazul că le veți pronunța dv., soțului ei.

Traducere și adaptare:
Maria PAUN

1. Care dintre filmele de mai jos v-au lăsat o impresie de neuitat?

- a) "Basic Instinct".
- b) "Pe aripile vântului".
- c) "Dans cu lupii".
- d) "Les nuits fauves".

2. Care dintre animalele de mai jos simbolizează, după părerea dv., dragostea?

- a) Tigru.
- b) Ursul.
- c) Calul.
- d) Cucuveaua.

3. De care dintre următoarele citate vă simțiți mai aproape?

- a) "Un singur cuvânt de dragoste; așa ne-am născut" (Paul Eluard).
- b) "Dragostea unei femei îi ocupă toată existența, dragostea unui bărbat nu

Ea
și
El

11. Ce joc preferați?

- a) Șah.
- b) Cărți.
- c) Tenis.
- d) Jocurile video.

12. Dacă ați fi fost un instrument muzical, ce anume v-ar fi plăcut să fiți?

- a) O vioară.
- b) Un pian.
- c) O trompetă.
- d) O harpă.

13. După ce faceți dragoste:

- a) O luați de la capăt.
- b) Vă rezeziți la frigider.
- c) Beți un pahar de lapte.
- d) Adormiți în brațele lui (ei).

14. Cum anume vă place să vă petreceți weekend-ul?

- a) În mijlocul familiei.
- b) Rămîneți în pat, sub plapumă, alături de el (ea).
- c) Mergeți la cinema, muzeu,

*Fără îndoială, vă uubiți și nu puteți trăi unul fără altul... Dar aveți aceeași viziune asupra cuplului și dragostei?
Vă propunem un test pentru doi.*

ocupă decît o parte din viața lui" (Lord Byron).

- c) "Fiecare găsește plăcerea acolo unde o obține" (Jules Renard).
- d) "A iubi cu adevărat înseamnă a iubi la nebunie" (Suarez).

4. Care este floarea dv. preferată?

- a) Trandafirul, o floare de o frumusețe inegalabilă.
- b) Crinul, pentru grația sa.
- c) Orhideea, deoarece este sofisticată.
- d) Margareta, o minunată floare de cîmp.

5. Care este piatra prețioasă pe care o preferați?

- a) Diamantul.
- b) Rubinul.
- c) Smaraldul.
- d) Safirul.

6. Care parfum vă face să "pluțiți"?

- a) Moscul.
- b) Ambra.
- c) Tămîia.

- d) Vetiver (parfum extras din planta tropicală cu același nume).

7. Ce anume apreciați cel mai mult la el (ea)?

- a) Franchețea.
- b) Istețimea.
- c) Umorul.
- d) Inteligența.

8. Ce detestați cel mai mult la el (ea)?

- a) Egoismul.
- b) Tăcerile.
- c) Spiritul său posesiv.
- d) Zgîrcenia.

9. V-ar fi plăcut tare mult să pictați în maniera lui:

- a) Picasso.
- b) Salvador Dali.
- c) Rembrandt.
- d) Van Gogh.

10. Dacă ați fi avut un cîine, ce rasă ați fi preferat să fie?

- a) Un canis.
- b) Un ciobănesc german.
- c) Un labrador.
- d) Un husky.

concert etc.

- d) Faceți o excursie la țară.

15. Pentru dv. o seară deosebită înseamnă:

- a) O cină în tête-à-tête cu alesul (aleasa) inimii.
- b) O petrecere cu cît mai mulți prieteni.
- c) A dansa pînă în zori.
- d) A citi în fața focului ce arde în cămin.

16. A-și mărturisii totul este, după părerea dv.:

- a) Foarte periculos.
- b) Imoral, doar nu sînteți la spovedanie.
- c) Inutil, asta se termină întotdeauna prost.
- d) Cînd iubești, nu trebuie să-i ascunzi nimic celuilalt.

17. Ce faceți dacă observați că cineva se preocupă ceva mai mult de partenerul (partenera) dv.?

- a) "Scoateți ghearele".
- b) Preveniți "inamicul" că e vorba de o luptă pe viață și pe moarte.

Psihologia cuplului

- C) Vă îmbufnați și rămâneți așa toată seara.
 D) Jurați să vă răzbunați imediat ce vi se va ivi ocazia.

18. Pentru un cuplu, cea mai bună formulă este:

- A) Să se căsătorească.
 B) Să trăiască împreună.
 C) Fiecare la el acasă; doar din când în când împreună.
 D) O dată la el, o dată la ea.

19. Ce anume vă place mai mult?

- A) Să seduceți.
 B) Să iubiți.
 C) Să fiți iubit(ă).
 D) Să oferiți și să primiți dragostea.

20. Cuplul dv. ideal este:

- A) Romeo și Julieta.
 B) Liz Taylor și Richard Burton.
 C) Jane Birkin și Serge Gainsbourg.
 D) Părinții dv.

21. După o ceartă serioasă:

- A) Faceți dragoste.
 B) Schimbați vesela.
 C) Evitați gândurile negre.
 D) Urmează zece zile idilice, după care o luați de la capăt.

22. Sinteți deprimat(ă). Ce faceți?

- A) Consultați o prezicătoare.
 B) Îi telefonați celui mai bun prieten (cele mai bune prietene).
 C) Faceți sport, pînă la extenuare.
 D) Beți două pahare de "țarie", unul după altul.

23. Credeți că sinteți iubit(ă) pentru:

- A) Farmecul dv.
 B) Vivacitate.
 C) Fantezie.
 D) Gentilețea dv.

24. Partenerul (partenera) dv. vrea să faceți dragoste; dv. nu. Ce îi spuneți?

- A) Te ador, dar sînt foarte obosit(ă).
 B) Nu te gîndești decît la asta.
 C) OK, dar mergem la un hotel de lux.
 D) Nu am chef.

25. Pentru un cuplu, copiii înseamnă:

- A) Materializarea dragostei.
 B) O mare fericire.
 C) Începutul unei vieți mai ordonate.
 D) În fine, în fața primarului!

26. Ce anume preferați în ceea ce privește mîncarea?

- A) Coca-Cola și restaurantele MacDonald.
 B) Exotismul 100%: mîncăruri italienești, chinezești, indiene, japoneze.
 C) Bucătăria tradițională.
 D) Regimul vegetarian.

27. Care este fantasma dv.?

- A) Să petreceți noaptea cu un (o) necunoscut(ă).
 B) Lenjeria sexy.
 C) Să petreceți o noapte cu profesorul dv.
 D) Un star să se îndrăgostească la nebunie de dv.

28. Care este sportul dv. favorit?

- A) Schiul.
 B) Tenisul.
 C) Gimnastica la domiciliu.
 D) A face cumpărături.

29. Care este personajul istoric pe care îl admirați cel mai mult?

- A) Charlemagne.
 B) Charles De Gaulle.
 C) Robespierre.
 D) John F. Kennedy.

30. Care este cuvîntul pe care îl îndrăgiți cel mai mult?

- A) Dragoste.
 B) Curaj.
 C) Fericire.
 D) Pace.

31. Ce cuvînt detestați cel mai mult?

- A) Ură.
 B) Disperare.
 C) Război.
 D) Violență.

32. Pentru dv. cuplu înseamnă:

- A) Un bărbat și o femeie care se completează și se îmbogățesc reciproc prin deosebirile dintre ei.
 B) Ceva foarte fragil și foarte frumos.
 C) Difil de realizat.
 D) A avansa împreună în aceeași direcție.

33. Cum a fost el (ea) în timpul rezolvării acestui test?

- A) Atent(ă).
 B) Spontan(ă).
 C) Drăgăstos (drăgăstoasă).
 D) Cu ochii în patru.

Interpretarea rezultatelor

Faceți totalul de a, b, c, d obținute. Rețineți litera majoritară și raportați-vă la portretul corespunzător. Comparați-vă rezultatele, apoi citiți împreună cum anume se armonizează personalitățile dv.

Ați obținut o majoritate de a: Dragoste pasionată. Pentru dv., dragostea este o succesiune de momente miraculoase, la limita extazului, și de dispute care degenerază în scene domestice. Vă place să provocați, să seduceți, să vă necăjiți partenerul cochetînd cu alții. Vă place riscul, un strop de nebunie și sinteți de părere că e mai bine să trăiești peri-

culos decît să îmbătrînești prematur.

Ați obținut o majoritate de b: Dragoste "cuminte". Pentru dv., dragostea înseamnă tandrețe și încredere. Visați să aveți o casă mare, o grădină și să fiți înconjurat(ă) de copii. Apreciați confortul, o atmosferă liniștită, pozeștile siropoase. Insecuritatea, incertitudinea, lucrurile sau relațiile complicate nu există pentru dv. Aveți nevoie de un partener(ă) care să vă iubească și pe care să îl iubiți!

Ați obținut o majoritate de c: Dragoste liberă. Sinteți o persoană independentă, liberă. Vă plac spațiile largi și aveți nevoie ca

personalitatea dv. să fie apreciată și respectată. A vă angaja pentru toată viața reprezintă pentru dv. o aberație. Și, la urma urmei, este atât de agreabil să cucerești pământuri neexplorate încă, să întâlnești oameni de toate felurile, să îți schimbi mereu meseria, să călătorești! Aveți nevoie de un (o) partener(ă) care să vă acorde o libertate totală; bineînțeles, nu veți fi chiar fidelitatea întruchipată, dar veți reveni mereu la complicele dv. ideal!

Ați obținut o majoritate de d: Dragoste romantică. Pentru dv., dragostea este o permanentă sărbătoare, în fiecare zi și în fiecare minut. Inventati tot timpul câte ceva pentru a face fericit pe cel de alături. Detestați, în primul rând, raporturile bazate pe forță. Problema dv.: să înfrunțați cotidianul care, poate, i-ar fi transformat pe Romeo și Julieta în parteneri banali! Încercați ca, din când în când, să coboriți pe pământ și să-i vedeți pe ceilalți așa cum sînt, cu calitățile și defectele lor!

Și acum, combinațiile posibile în cadrul unui cuplu.

Dragoste pasionată + Dragoste pasionată

Este dragostea ce devastează totul în calea sa! Dar ce momente minunate, ce inversări de situații! O dragoste căreia nu-i pasă de nimeni și de nimic, care te face să trăiești alegînd extremele. Nu va dura ani, dar cei care au gustat-o vorbesc despre ea ca despre un moment unic al existenței lor... Lansați-vă deci în această aventură!

Dragoste pasionată + Dragoste "cuminte"

Unul antrenează și celălalt temperează! Echilibrul este adeseori reușit, cu momente de acalmie și de mare pasiune. Dacă sînteți o persoană "liniștită", lăsați-vă partenerul(a) să se îndrepte spre alte orizonturi și pregătiți "cuibul" pentru întoarcerea amazoanei sau a războinicului! Cu asemenea personalități diferite, fantezia și neobișnuitul vor fi mereu prezente!

Dragoste pasionată + Dragoste liberă

"Nu vreau să ieși fără mine!" "Ba am să ies!". Ușile se trîntesc, batistele se udă, și toate astea pentru ce? Pentru împăcărilor de noaptea târziu sau din dimineața următoare! Pe scurt, toată lumea profită: vecinii, prietenii, familia. Unul este posesiv și gelos, celălalt îndrăgostit de libertate; greu de împăcat! Dar ce contează! Important este să trăiți această dragoste care transformă monotonia vieții într-o adevărată aventură...

Dragoste pasionată + Dragoste romantică

Vibrați la unison, faceți minunate călătorii pe care ceilalți nu sînt în stare să le înțeleagă. Și, incredibil, asta durează! Nu vă despărțiți

nici un moment, pentru dv. ceilalți nu există, casa dv. devine o oază de dragoste și visuri! O dragoste ce poate evolua către un devotament total al celor doi parteneri.

Dragoste "liniștită" + Dragoste "liniștită"

Vă iubiți, vă mărturisiți iubirea, și asta mereu și mereu... Vă înțelegeți perfect, aveți aceleași țeluri în viață. Familia, copiii sînt pentru dv. valori sigure. Vă petreceți iarna la munte și vara la mare, vă vizitați părinții duminica și veți trăi împreună pînă la adînci bătrînețe. Totuși, din cînd în cînd, nu strică o mică schimbare de program...

Dragoste "liniștită" + Dragoste liberă

Unul are idei, propune aventura, se ambalează, celălalt temperează, reflectează, aduce tandrețe și securitate. Un excelent tandem, în care partenerii se ajută reciproc, sfîrșind adesea prin a reuși pe plan personal, dar și profesional.

Dragoste "liniștită" + Dragoste romantică

Sînteți făcuți pentru complicitate și tandrețe! Visați la un cuib cald, o atmosferă armonioasă, în care dragostea dv. să găsească forță și echilibru. Vă place să vă întâlniți cu prietenii, să ieșiți împreună, să construiți o dragoste stabilă și durabilă.

Dragoste liberă + Dragoste liberă

Dragostea dv. se hrănește din telefoane, scrisori sau telegrame, din despărțiri și regăsiri. Fiecare își vede de drumul său, fiecare trăiește separat, se distrează separat, dar numai pentru ca întâlnirile să fie mai frumoase, prilej pentru a vă povesti unul altuia aventurile. Vă iubiți între două călătorii, două proiecte, dar știți să vă regăsiți și să trăiți momente deosebite în care dragostea primează!

Dragoste liberă + Dragoste romantică

Deviza cuplului dv.: imaginație la puterea a doua! Faceți mereu mil de proiecte, pe care le și realizați, spre stupefacția generală! Aventurieri, îndrăgostiți de spațiile deschise, capabili să vă schimbați viața în două minute, sînteți doi amanți minunați, a căror dragoste trăiește din fantezia dv...

Dragoste romantică + Dragoste romantică

Romeo și Julieta, Tristan și Isolda... Vă iubiți și restul nu are nici o importanță! Viitorul: împreună, bineînțeles! Aveți darul de a transforma momentul cel mai insignifiant într-o clipă magică și unică. Garsoniera în care locuți devine un palat din "O mie și una de nopți"... Dar, din cînd în cînd, e bine să coboriți pe pământ, nu de alta, dar trebuie să vă plătiți chiria...

Un cuplu, nici un copil: familia nonnucleară în China

Conform opiniei despre ceea ce constituie familia tradițională chineză, aceasta trebuie să fie alcătuită din soț, o soție și cel puțin un copil. De curând, o nouă schimbare de optică asupra acestui concept se instalează pe nesimțite în marile orașe din China, se afirmă în revista "China Today", august 1994. Este vorba despre familia în care

plu: soțul este pictor, iar soția profesoară la un colegiu; au o căsătorie sănătoasă, fapt remarcat de prieteni; deși s-au căsătorit de 5 ani, nu s-au gândit serios încă să aibă un copil. Soțul consideră că fericirea, scopul suprem al oricărei familii, poate fi pusă la încercare de grijile și obligațiile implicate de creșterea unui copil. Soția apreciază că nu dorește ca relația

firească, obișnuită care li se poate adresa unor astfel de cupluri: nu vă simțiți singuri fără un copil și ce veți face când veți îmbătrîni? Acestea sînt mai degrabă prejudecăți cu care ea și soțul trebuie să lupte pentru că mulți chinezi consideră că sufletul oricărei familii sînt copiii.

O mulțime de familii îndură oricît de multe dificultăți pentru a-și crește copiii, iar la bătrînețe aceștia vor avea grijă de ei. Ce se va întîmpla cînd soții fără copii vor fi prea bătrîni pentru a avea grijă de ei înșiși? Soluția în acest caz ar putea-o reprezenta o formă de asistență socială a societății chineze de mîine.

Specialiștii consideră că familia modernă din mediul urban și-a schimbat viziunea asupra a ceea ce reprezintă cuplul marital: de la o cooperare în scopul asigurării și creșterii generației de mîine la o uniune bazată pe sentimente.

Vechiul ideal - al responsabilității pentru a te asigura că numele familiei va fi continuat de generațiile viitoare și că o dată ajuns la bătrînețe vei fi îngrijit de propriii copii - este abandonat de tot mai multe cupluri de tineri căsătoriți. Aceștia preferă să se intereseze de bunăstarea lor materială și de propria liniște sufletească, amînînd la nesfîrșit aducerea pe lume a unui copil.

Există opinii potrivit cărora imaginea unui copil ca

Cuplurile tinere din China renunță la a avea urmași? Ce s-a abătut asupra acestui pămînt ancestral? Această s-ar putea datora existenței a două surse distincte de venituri în familie?

soțul și soția, lucrînd amîndoi, îndepărtează ideea de a avea un copil.

Un asemenea stil de viață, oarecum obișnuit în Vest, se opune tradiționalului model al familiei chineze, potrivit căruia "mai mulți copii înseamnă mai multă fericire". În Beijing, 20% din cele 100 000 de cupluri care s-au constituit după 1984 au hotărît să nu aibă copii. În Shanghai, 160 000 de familii (reprezentînd 14,5%), din cele 1,13 milioane de cupluri constituite între anii 1979-1989 sînt încă lipsite de moștenitori. Numărul cuplurilor fără copii din China a depășit pragul de 1 milion. Aproximativ 70% din cei ce constituie aceste cupluri au un statut profesional și social ridicat. Iată un exem-

plu: soțul este pictor, iar soția profesoară la un colegiu; au o căsătorie sănătoasă, fapt remarcat de prieteni; deși s-au căsătorit de 5 ani, nu s-au gândit serios încă să aibă un copil. Soțul consideră că fericirea, scopul suprem al oricărei familii, poate fi pusă la încercare de grijile și obligațiile implicate de creșterea unui copil. Soția apreciază că nu dorește ca relația

ei cu soțul să se schimbe prin apariția celui de-al treilea membru al familiei. Conform acestui cuplu, romantismul include nu doar dragostea, ci și un anume simț al libertății. O altă femeie, medic, căsătorită de 8 ani, a condiționat încheierea căsătoriei de lipsa copiilor. Ea a urmărit viața fraților ei, amîndoi cu copii, copleșiți de o oboseală continuă și de griji. Cine are nevoie de asta, se întreabă ea și, ca urmare, și-a căutat un bărbat care să aibă aceeași opinie despre căsnicie. La un an după ce s-au căsătorit, ea a rămas însărcinată și a trebuit să suporte un avort, o experiență dureroasă, după care a luat decizia finală: sterilizarea.

Și acum, întrebarea

Psihologia cuplului

legătură între cei doi soți este contrară naturii umane și căsătoriei. A nu avea copii - consideră tinerile familii - are și alte avantaje: a-i scuti pe copii de tirania neînțelegerilor dintre părinți sau, ceea ce este la fel de rău, de faptul că doi oameni care nu se mai iubesc stau împreună numai de dragul copiilor. Se apreciază că unele dintre aceste opinii au apărut o dată cu progresele economice, cu înmulțirea divorțurilor și a familiilor fără copii. Tot mai mulți oameni consideră că fericirea în cadrul familiei constă mai puțin în ceea ce societatea așteaptă de la ei și mai mult în împlinirea și manifestarea propriei personalități, precum și în reciprocitatea sentimentelor. Cuplurile fără copii trebuie să facă față presiunilor venite din partea prietenilor și a familiei de origine, în special din partea părinților, care consideră că

este inacceptabil pentru un cuplu tânăr să nu dorească să aibă moștenitori. Unii părinți se mulțumesc, totuși, să stea de-o parte și să-i lase pe tinerii căsătoriți să facă greșeli și să învețe din propria experiență.

Orice femeie măritată din China este întrebată inevitabil: "Ai copii?". Dacă are curajul să răspundă: "Noi nu ne dorim copii", va fi privită cu îngrijorare. Cuplurile fără copii trebuie să facă față unui val de criticism pentru că sînt egoiști și nu contribuie la dezvoltarea societății.

Majoritatea cuplurilor fără copii sînt alcătuite din persoane cu studii superioare și aceasta pune în pericol calitatea intelectuală a viitoarei generații. Experții chinezi în problemele cuplului s-au raliat în apărarea familiei fără copii. Populația Chinei - arată ei - este deja cea mai numeroasă din lume și sînt semne clare

că ea va continua cel puțin pentru un timp să crească. Mai important - afirmă aceștia - este nivelul de educație și de dezvoltare al generației viitoare, ceea ce depinde mult mai mult de calitatea școlilor și a instituțiilor de educație decît de calitățile părinților, și de a-i încuraja pe intelectuali să aibă copii. Mulți sociologi afirmă că o societate multifuncțională oferă acum mai multe variante în ceea ce privește stilul de viață. Din multitudinea acestora, familia fără copii (DINK - double income, no kids=venituri duble, fără copii) este doar una dintre opțiuni. Aceasta cîștigă tot mai mulți aderenți, iar familiilor care se simt mulțumite și împlinite chiar în absența unui copil ar trebui să li se arate mai mult respect.

Traducere și adaptare:
Maria VOINEA

Sinteți încă o tinărară aflată la început de viață. Vă criticați sau vă apreciați părinții. Dar ce fel de mamă veți fi în viitor? Poate că veți avea defectele pe care, azi, i le reproșați propriei mame! Rezolvați testul de mai jos și veți afla, sperăm, mai multe despre personalitatea dv.

I. Copilașul dv. plinge de câteva ore bune. Ce faceți?

- Îl lăsați să se liniștească singur.
- Îl culcați.
- Îi oferiți încontinuu biberonul.
- Telefonați medicului pediatru.

II. Fiica dv. de 15 ani se întâlnește cu un bălat foarte diferit (din punct de vedere cultural) de familia dv. Ce faceți?

- O rugați să vi-l prezinte pentru a-l cunoaște mai bine.
- Îi amintiți că trebuie să-și aleagă cu grijă prietenii.
- Nu vă amestecați, din convingere.
- Nu vă amestecați, doar și dv. vă simțiți atrasă de bărbaiți deosebiți.

III. Cum anume v-ar plăcea să fie fiica dv. ajunsă la vîrsta adolescenței?

- Omenoasă și sensibilă.
- Echilibrată.
- Cu capul pe umeri.
- Frumoasă și elegantă.

IV. Care dintre starurile următoare ar putea fi, după părerea dv., o mamă perfectă?

- Julia Roberts.
- Madonna.
- Brigitte Bardot.
- Anne Sinclair.

V. Care dintre starurile de mai jos ar putea fi un tată perfect?

- Richard Gere.
- Patrick Bruel.
- Alain Delon.
- Mircea Crișan.

VI. Să presupunem că aveți un vis: sinteți împreună cu fiica dv. Ce anume v-ar plăcea să visați?

- Că fiica vă seamănă leit.
- Vă anunță că este prima din clasă.
- Vă dezvăluie problemele ei.
- Vă prepară ceva de mâncare.

VII. Alt vis; de data aceasta, sinteți împreună cu fiul dv.

- Studiază pentru ca mai târziu să aibă profesia care vă place.
- Fetele aleargă după el.
- Este simpatic, ca mama lui.
- Vă dezvăluie un secret.

VIII. Vă reincarnați în:

- Mamă-gazelă.
- Mamă-cangur.
- Leoaică.
- Zebră.

IX. Vă considerați a fi o fiică:

- Neînțeleasă de mama ei.
- Prost tratată de mama ei.
- Foarte iubită de mama ei.
- "Prietenă" cu mama ei.

X. Să presupunem că sinteți o tinărară fată. O rugați pe mama dv. să vă lase la o petrecere. Ce îi spuneți?

- "Mă duc la o petrecere cu prietenul meu."
- "La vîrsta mea, e normal să mă duc la petreceri."
- "Mamă dragă, fii rezonabilă..."
- "Mamă, să știi că plec la o petrecere."

Ce fel de mamă veți fi?

XI. Să presupunem, de data aceasta, că dv. sinteți mama. Cum îl răspundeți fiicei dv. care vă roagă să o lăsați la o petrecere?

- "Cine mai vine acolo?"
- "Bine, dar să te întorci devreme."

- "Distracție plăcută."
- "Ai dreptate, o să cunoști multă lume!"

XII. În viitor, v-ar plăcea să aveți:

- Mulți copii.
- Doi copii.
- Un singur copil.
- Mai mulți, dar "valabili".

XIII. În ce domeniu v-ar plăcea să vă desfășurați activitatea?

- Artistic.
- Științific.
- Mass-media; public relations.

XIV. Nu ați vrea să fiți în locul lor:

- Preferanți o slujbă cu program redus pentru a putea să vă ocupați de copiii dv.
- Mamă celibatară.
- Mamă divorțată.
- Mamă cu un copil handicapat.
- Mamă cu un soț alcoolic și violent.

XV. În afară de "rolul" de mamă, ce alt rol v-ar plăcea să jucați în viitor?

- Mătușă.
- Bunică.
- Soacră.
- Prietenă intimă a unei mame.

XVI. Dacă ați fi băiat, ce anume v-ar plăcea să fiți, într-o bună zi?

- Unchi.
- Bunic.
- Socru.
- Prietenul unui tată.

Interpretarea rezultatelor

Fiecare variantă de răspuns este cotateă cu un simbol, diferit de la întrebare la întrebare (vezi tabelul). Faceți suma simbolurilor obținute și citiți textul corespunzător simbolului majoritar.

	a	b	c	d
I	◆	●	▲	■
II	◆	●	■	▲
III	▲	■	●	◆
IV	▲	◆	■	●
V	■	◆	●	▲
VI	◆	●	■	▲
VII	●	◆	▲	■
VIII	◆	▲	●	■
IX	▲	■	■	◆
X	◆	●	▲	●
XI	●	▲	■	◆
XII	▲	■	◆	●
XIII	◆	●	■	▲
XIV	◆	■	●	▲
XV	●	▲	◆	■
XVI	◆	▲	●	■

Ați obținut o majoritate de ◆ Veți fi, fără îndoială, o mamă modernă. Fiind dv. înșivă o persoană independentă, veți ști să respectați independența copiilor dv. Puțin cam mult, poate, căci riscați să vă gândiți mai ales la dv. și să acordați prea puțin timp educației acestora. Țineți la imaginea dv. în societate, la eleganță, relații, dejunuri de afaceri; nu veți putea fi întotdeauna alături de copiii dv. Din fericire, când sînteți

disponibilă, sînteți "mama-prietenă", capabilă să asculte și să sfătuiască. Fiica dv. va fi și prietena dv., veți schimba puncte de vedere și confidențe. Poate că veți fi puțin geloasă pe această fiică în care vedeți un alter ego, dar o veți iubi sincer

Ați obținut o majoritate de ■ Veți fi o mamă "comunicativă". Pentru dv. va fi foarte important să dialogați cu copiii pentru a-i înțelege mai bine și a întări legătura afectivă dintre voi. Veți încerca să fiți o mamă echilibrată, care va ști să fie îngăduitoare, dar și severă, în funcție de împrejurări. Forța dv.? Aceea de a vă putea pune în locul copiilor, în general, și al fiicei dv., în special, pentru a-i înțelege. Nu le veți permite să vă acapareze cu totul viața personală, ci veți reuși să-i "responsabilizați". O "mamă ideală" deci...

Ați obținut o majoritate de ● Riscați să fiți o mamă severă. Aveți păreri cam "înapoiate", pe care probabil veți dori să le impuneți copiilor, mai ales fiicei dv. Îi veți vedea eșuind în viață, "trăgînd" din greu în slujbe neinteresante sau în relații amoroase conflictuale. Îi veți iubi mult și sincer, dar nu veți reuși să comunicați în mod autentic cu ei. Doar considerați că aveți întotdeauna dreptate și le "știți pe toate"! Cu ce rezultat? Copiii vă vor accepta așa cum sînteți, estimînd că dragostea pe care le-o purtați compensează defectele dv., sau se vor revolta, ceea ce ar fi păcat. Învățați deci să dialogați și să țineți seama de părerile celorlalți!

Ați obținut o majoritate de ▲ Veți fi o mamă simpatică! Poate prea simpatică...

Copiii ar putea abuza de generozitatea dv. Vă va fi mereu teamă că li se întâmplă ceva. Veți fi mereu în preajma lor, ca o "mamma" italiană! Copiii vă vor adora, dar nu se vor putea lipsi de dv. și atunci vă vor monopoliza cu cererile și capriciile lor. Nu veți fi severă, dar veți "păcătuți" prin prea multă disponibilitate și bunăvoință. Riscați să creșteți niște copii răsfățați, care se vor întoarce împotriva dv. la cel mai mic semn de severitate! Învățați deci să vă dozați elanurile afective. "Construiți-vă" independența și nu ezitați să vă manifestați furia atunci cînd se abuzează de dv.!

Traducere și adaptare:
Lia DECEI

Sexualitatea

Dom Philippe Aubin, starețul unei mînăstiri benedictine din Bec-Mellouin (Eure) se îndrăgostește de sora Marie-Ephrem, stareța unei mînăstiri vecine și, spre consternarea generală a celor treizeci de călugări pe care îi păstorea, ca și a superiorilor săi, își dă... demisia. Cîteva zile mai tîrziu, stareța abandonează și ea funcția sa din lăcașul sfînt. Episcopul diocesei, M. Gaillet, a comentat public acest caz, invocând fără ambiguitate: "rațiuni sentimentale și afective". Interesant este că, numai cu un an în urmă, într-un interviu realizat de Jean-Paul Cayeux, realizator al emisiunii "Oceanique", Dom Philippe Aubin, în vîrstă de 50 de ani, a vorbit fără rețineri despre dragoste, despre ambiguitățile celibatului,

ca și despre dificultățile vieții cuplurilor. Dom Philippe a mărturisit, cu această ocazie, cu franchețe, că a fost cîndva îndrăgostit de o refugiată dintr-o mare familie belgiană, dar că a simțit atunci că nu acesta este drumul său în viață. Nu a fost ușor să renunțe pentru că feminitatea nu l-a lăsat indiferent. Dar viața monahală presupune renunțarea la un anume fel de dragoste omenească.

În fond, nu este obligatorie căsătoria și se poate trăi, bărbat și femeie, în celibat, fără ca acest fapt să ducă la un dezechilibru. De altfel, este evident că experiența celibatului relativizează instituția căsătoriei, după cum căsătoria relativizează, la rîndul ei, celibatul. Pentru că tot așa cum poți să nu te realizezi deplin în dragoste în cadrul familiei, la fel de bine se poate să nu te împlinești în celibat. Totul depinde în ce măsură un individ se raportează la o anume experiență. Se știe doar cît este de dificilă viața în cadrul cuplului și nu mai puțin celibatul, și că adesea toate acestea sînt departe de a da posibilitatea femeii și bărbatului să se simtă pe deplin realizați.

Deci există riscuri ca celli-

ne amintește că omul nu este pe deplin stăpîn pe el însuși

batul să nu fie bine suportat. Se știe că sexualitatea nu se reduce la erotism, la gesturile de tandrețe, la viața sexuală propriu-zisă și că ea se poate manifesta în multiple forme la bărbat, ca și la femeie, precum și în cadrul relațiilor... Sigur este faptul că totul diferă de la individ la individ.

În experiența personală a fiecăruia pot fi lungi perioade de timp cînd, din punct de vedere sexual, impulsunile, imaginația erotică să domine, după cum sînt perioade cînd predomină o stare de calm. Apoi, deodată, nu se știe din ce rațiuni, totul se schimbă. Desigur, și aceasta este variabil în funcție de fiecare persoană. Pentru că nu avem toți aceleași contrarietăți, aceleași puncte nevralgice.

Toate acestea ne aruncă într-o mare umilință. *Nu sîntem supraoameni și nu avem autocontrol total în acest domeniu!* De altfel, sexualitatea exprimă limitele noastre și ne amintește că omul nu este perfect stăpîn pe el însuși. Un anume parfum, o anume emoție, vederea unei femei frumoase sau a unui bărbat frumos pot trezi în noi o anumită imagine. Îa sine, nu-i nimic îngrijorător, pentru că este omenește și perfect normal. Nu trebuie să ne simțim culpabili pentru aceasta.

Totul este să știm să ținem sub control aceste impulsuri și să reușim să le situăm în limitele opțiunii și proiectelor noastre de viață.

Psiholog
Rodica BĂCIULESCU

Sigmund Freud (1856-1939)

Agresivitatea sexuală: VIOLUL

Presa românească actuală abundă în relatări despre violuri, crime și perversiuni sexuale. Publicul românesc de "senzațional" și-a descoperit o nouă voluptate din a citi, comenta și apoi a repovesti situația în care a avut loc violul, amănunte despre victime și agresori, despre familiile acestora, copilăria lor ș.a.m.d. Au început să apară mituri, precum "Violatorul din Herăstrău" sau "Violatorul din Moghioroș", mituri întreținute de reviste "specializate".

Sigur că această dezvoltare rapidă și diversificată a presei de senzațional poate fi surprinzătoare pentru cei care nu gustă genul. În Occident, în special în țările anglo-saxone, unde presa de acest tip are începuturi mai îndepărtate, au fost întreprinse numeroase studii și cercetări despre viol și despre relatarea actelor de viol din presa scrisă. Analizele aparțin în marea lor majoritate vastei literaturi feministe a ultimilor trei decenii. Perspectiva feministă asupra diferitelor procese sociale a fost mult favorizată de "mișcările de eliberare" ale anilor '50-'70, însă, spre deosebire de acestea, ea continuă să existe și în prezent.

Există trei categorii mari de studii și de mișcări feministe: feminismul liberal, feminismul socialist și feminismul radical. Dintre acestea, cu deosebire feminismul radical s-a orientat către descrierea și interpretarea felului în care violul este înțeles în societate. Susan Brownmiller a efectuat, în 1975, un studiu transcultural asupra violului, aducând această problemă în centrul opiniei publice americane. Ea a arătat că violul nu este atât o crimă de sex, cât un act de putere și de dominare al bărbaților. Esența violului constă în aceea de unealtă în mîna bărbaților, prin care aceștia controlează femeile.

Feminismul socialist ia în considerare relația ce există între viol și rasă, cu referire specială la populația de culoare. Angela Davis, militantă de culoare pentru drepturile femeilor, arată că rasismul și frica albilor americani au dat naștere la o construcție mitologică a sexualității negrilor. Bărbații negri le este asociat stereotipul de potențialii violatori. În același sens, femeile de culoare violate nu

beneficiază de aceeași fermitate a justiției ca și femeile albe. Același lucru este valabil și pentru violurile în care atât victima, cât și agresorul sînt de culoare.

Aceste ultime considerații asupra relațiilor dintre rasă, agresiune sexuală și justiție cred că au relevanță și în societatea noastră, unde rolul negrilor este luat de țigani. Ei sînt văzuți ca fiind predispuși către asemenea acte, ca un rău absolut și ca un pericol omniprezent. Relevant în acest sens sînt situații de genul celor în care mai mulți bărbați agresează verbal o femeie, asistența se indignează de acest lucru, reacționînd însă doar printr-un șoptit "Țiganii dracului! Nu se mai potolesc odată", indiferent de cîți romi se află între agresori.

Un alt domeniu predilect al acestor studii privind violul este relatarea lui în presă. Feministele consideră că aceasta este o formă de control social patriarhal, ce mărește dependența femeilor de bărbați, restrîngînd totodată activitățile și prezentarea sinelui persoanelor de sex feminin. Funcția de control social a violului este îndeplinită prin definiția, de la sine înțeleasă, asupra naturii violului și prin prezentarea lui ca o amenințare continuă.

Studiile britanice asupra felului în care este prezentat violul în presă au arătat că se rețin doar anumite aspecte ale acestuia, producîndu-se un stereotip larg răspîndit. Lee Harvey și Morag McDonald consideră că presa de acest tip face parte dintr-o așa-numită ideologie patriarhală. Femeile sînt avertizate să nu iasă singure seara, să nu umble prin locuri întunecoase, să nu... Dacă nu se respectă sfaturile, femeile sînt expuse unui risc mare: au de-a face cu un agresor. Prin urmare, ele trebuie să-și limiteze dreptul de mișcare pentru a nu fi violate.

Stereotipul despre care vorbeam mai sus prezintă violul în felul următor: 1) agresorul este lipsit de control și are dorințe nestăpînite; 2) victima este văzută ca fiind într-o anumită măsură provocatoare (din cauza hainelor pe

(Continuare în pag. 43)

Liviu CHELCEA

Frecvența raporturilor sexuale

Obiectivele specifice ale anchetei - așa cum sînt precizate de Alain Giarni - vizează:

- măsurarea predominanței anumitor conduite considerate ca indicator de risc (homosexualitate, bisexualitate, multiparteneriat heterosexual, prostituție, consum de droguri)

- măsurarea predominanței practicilor cu risc de infecție cu HIV (penetrație anală, penetrație vaginală, contact buco-genital etc.) și anumite practici fără risc

- studiul distribuției numărului de parteneri sexuali

- analiza anumitor factori sociologici, psihosociologici și psihologici care influențează comportamentele sexuale și, în mod special, comportamentele cu risc de infecție HIV

- evaluarea schimbărilor comportamentale din momentul debutului epidemiei de SIDA și pînă în prezent.

Propunem spre reflecție cititorilor revistei "Psihologia" unele rezultate ale anchetei ACSF, conștienți fiind că spațiul socio-cultural românesc are alte caracteristici decît cel francez. Totuși, pînă la efectuarea unei la fel de ample anchete privind comportamentul sexual în România, rezultatele anchetei ACSF nu pot fi lipsite de interes pentru noi.

O problemă de cercetare dificilă

Nu este deloc simplu să întrebăm oamenii despre frecvența raporturilor lor sexu-

Revista "Population" nr. 5 (septembrie - octombrie) 1993 publică rezultatele anchetei ACSF (Analyse des Comportements Sexuels en France) asupra unui număr de 20 055 de bărbați și femei, în vîrstă de 18 - 69 de ani. Ancheta, desfășurată în perioada septembrie 1991 - februarie 1992, a folosit tehnica Computer Assisted Telephone Interview (CATI), avînd ca obiectiv principal culegerea de informații asupra comportamentelor sexuale, în vederea stabilirii unei strategii mai adecvate de prevenire a îmbolnăvirilor de SIDA și pentru elaborarea unor modele previzionale ale evoluției epidemiei de infectare cu virusul HIV.

ale. În fond, cum poate fi definit "raportul sexual"? Întrebarea pare mai mult decît banală. Totuși, Brenda Spencer, specialistă renumită în domeniul sexologiei, nu evită să o pună. "Penetrarea vaginală a penisului" ("Population" nr. 5/1993, pag. 1 422) constituie o definiție adecvată? Dar definiția "juisarea partenerilor în același timp"? Intervin și alte întrebări: Raporturile între două persoane de același sex sînt socialmente acceptabile? Masturbația este acceptabilă? Toate acestea trebuie investigate.

Conform anchetei ACSF, mai mult de jumătate din bărbați și aproximativ două treimi din femei consideră că termenul "raport sexual" presupune penetrarea vaginală. De asemenea, trei sferturi din cei anchetați sînt de acord că un raport sexual fără orgasm este frustrant atît pentru bărbați, cît și pentru femei. În

plus, pentru două treimi din bărbați și pentru jumătate din femei, orgasmul trebuie să fie simultan pentru ca raportul sexual să fie satisfăcător.

Revenind la studiul "Frecvența raporturilor sexuale", semnat de Henri Leridon ("Population" nr. 5, 1993, pag. 1 381 - 1 408), reținem că dificultatea cercetării acestei probleme constă în obținerea coerenței răspunsurilor între bărbați și femei, pe de o parte, și reducerea discrepanței dintre comportamentul considerat ideal și comportamentul sexual real, pe de altă parte.

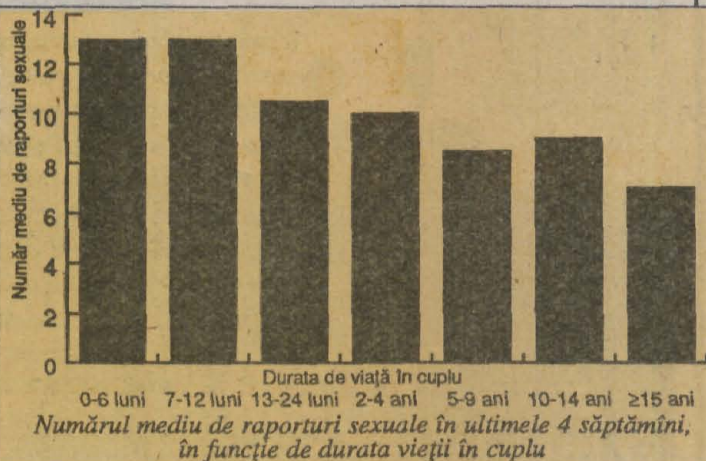
Datele anchetei ACSF

Modelele de difuziune a SIDA depind de numărul de parteneri și de frecvența raporturilor sexuale. Dincolo de importanța prevenirii îmbolnăvirilor de SIDA, cunoașterea frecvenței raporturilor sexuale ajută la determinarea fertilită-

ții cuplurilor și, în mod special, la studiul evoluției fertilității în funcție de longevitatea cuplurilor maritale. Datele anchetei ACSF arată 8,0 rapoarturi sexuale în medie în cursul ultimelor 4 săptămîni la bărbați și 7,1 la femei.

În detaliu, rezultatele anchetei ACSF relevă că 4% din bărbații intervievați și 5% din femei (în vîrstă de peste 25 de ani) nu avuseseră încă nici un raport sexual. Pe de altă parte, 6,2% din bărbați și 12% din femei nu au declarat nici un raport sexual în cursul ultimelor 12 luni de zile. Dintre persoanele "active sexual" în cursul ultimului an, 11,3% din bărbați și 15,3% din femei nu au declarat nici un raport sexual în ultimele 4 săptămîni.

Proporția persoanelor fără activitate sexuală în cursul ultimelor 4 săptămîni sau al ultimului an diminuează

începînd cu grupa de vîrstă de 35 - 44 de ani. Pentru persoanele active sexual în ultimul an de zile, frecvența raporturilor scade continuu după primul an de viață în cuplu (vezi graficul). Astfel, de la 13 contacte sexuale pe lună în primul an, se ajunge, după 15 ani de căsătorie, în

medie, la 7 contacte sexuale lunar. Aceste rezultate concordă cu studiile asupra comportamentului sexual realizate de Kinsey în 1953, Udry, Trussell, Westoff (1980) și James (1983).

Traducere și adaptare:
C.S. ANGHEL

(Uramre din pag. 41)

care le poartă, a experienței ei sexuale anterioare sau a consumului de alcool); 3) victima este provocatoare și din cauza locurilor pe care le frecventează (de exemplu, "spații bărbătești" - baruri, cluburi etc.); 4) violul este văzut ca un atac brutal, el fiind relatat doar dacă a fost însoțit de violență, 5) actul în sine este văzut ca fiind spontan și irațional; 6) agresorul este un necunoscut ce surprinde victima într-un spațiu public.

Este totuși surprinzător că aceste reviste, inclusiv de la noi din țară, care oferă informații despre "metodologia violului" (trebuie știut că există teorii care privesc comportamentul deviant ca pe un comportament învățat, inclusiv din mass-media!), nu oferă informații despre modul cum trebuie să i se reziste agresorului. Deși nu există o cale sigură, câteva sfaturi și concluzii despre din analizele specialiștilor cred că ar fi binevenite.

O echipă de cercetători de la Universitatea din Nebraska (S.U.A.) au realizat o cercetare care a arătat că a opune rezistență agresorului este cea mai bună metodă de a evita violul. Cercetarea a ajuns la concluzia că, dintre femeile agresate care au opus rezistență, aproximativ jumătate au reușit să scape, în

timp ce persoanele agresate care nu au opus rezistență sau nu au strigat după ajutor au fost violate în proporție de aproape 100%. S-ar putea crede că aceasta este calea cea mai bună. Răspunsul este probabil afirmativ, însă există mari riscuri. Ann Coyne - coordonatoare a echipei de cercetători de la universitatea amintită - afirmă că există riscul ca agresorul să se sperie foarte tare și să comită acțiuni și mai periculoase, ce pot merge pînă la omor.

Studiul la care m-am referit și exemplul dat de cercetătoarea americană arată că nu este deloc ușor să dai sfaturi sigure în astfel de situații. "Violatorii nu sînt normali, așa că este dificil să folosești regulile de bază ale comportamentului pentru a prezice cum vor acționa ei" - afirmă Judith Siegel de la Universitatea California din Los Angeles. Într-un studiu efectuat în 1989, ea a arătat că indiferent de poziția victimei, dacă agresorul este violent, violul se produce.

Sfatul ei, preluat din revista "Psychology Today" (May/ July 1994) este următorul: "În cazul în care agresorul este violent, probabil că nu are nici o valoare dacă rezizi sau nu. Dar dacă agresorul folosește tactici verbale, rezistența este în mod hotărît cea mai bună strategie".

Fericirea, fericirea, fericirea, fericirea...

Relația cu un subiect ne aduce paralel cu experiența cotidiană de suprafață, dar și cu cea de reflecție (de profunzime): visele și reveriile, un anumit număr de forme și fantasme care ocupă "folclorul" nostru individual, informații asupra marilor teme umane - toate solicită un spirit analitic deosebit, chiar talent, căci, după expresia lui Jean Cocteau: "Cînd privești zînele, ele dispar"; fericirea, ca și zîna, este de fapt o iluzie în planul realității sau, mai exact, o realitate doar în planul imaginarii.

Fericirea este un cuvînt ambiguu, sursă de neînțelegeri, capcană, fals subiect, subiect tabu. Fericirea, termen fenomenologic, nu desemnează un subiect pentru psihanalisti, dar revine și în limbajul acestora care nu-l pot exclude din reflecțiile lor. Freud, vorbind despre el într-o manieră pesimistă, îl definește ca pe realizarea unei dorințe infantile. Definiție fecundă, dar insuficientă. Rădăcina infantilă se regăsește, fără îndoială, dar demersul care ne aduce în copilărie nu este specific. Toată dinamica vieții mintale presupune o continuitate în timp, utilizarea și înțelegerea mecanismelor defensive ale tensiunilor și conflictelor

Cunoașterea, pentru psihologi, solicită un dublu exercițiu: pe de o parte, identificare și observare, pe de alta, comprehensiune și ocupație. Există un timp pentru a simți și un timp pentru a cunoaște. Este mai puțin important că fiecare dintre noi poate introduce în realitate un anumit număr de posibilități de vreme ce fiecare poate "prinde doar un singur tren". Ceea ce esențial ne cere profesia este să fim apți, capabili să reconstruim, să recunoaștem trecutul altuia.

copilăriei. Iar dacă este vorba de o dorință infantilă, este mai mult decît necesar ca această dorință să se poată menține fără modificări notabile pe parcursul evoluției.

Majoritatea tratează caracterul tranzitoriu și iluzoriu al fericirii: în timp ce pentru unii ea constituie o cale posibilă și un ideal dezirabil, pentru alții este o pretenție derizorie scandaloasă. Într-adevăr, este vorba de un subiect dificil de tratat, de considerat în mod obiectiv, pentru faptul că suscită implicații morale, estetice ale Supraeului sau idealului Eului.

Evocarea fericirii antrenează adesea o referință directă la copilărie și este o banalitate să desemnezi copilul la sînul mamei ca simbol al fericirii, acceptat de un număr mare de oameni.

A spune despre copii că nu-și cunosc fericirea implică o nostalgie a situației lor familiale: protejat, dependent și ignorînd anumite aspecte ale realității, se presupune că fericirea este precară, dificilă sau imposibil de păstrat în cunoștință de cauză.

Fericirea în copilărie comportă dimensiuni obiectuale și de nivel ce nu pot fi comparate cu cele ale adultului. Copilul fericit privește spre viitor cu credința că visul său va deveni realitate, va îngloba

realitatea. Acest lucru nu este posibil la adult, care, dimpotrivă, a învățat posibilitățile și a cunoscut dificultățile prin care elanul său se traduce în real.

Nu este exclus ca posibilitățile fericirii sau vocația fericirii să fie legată de trăiri vechi familiale, de o fixare care, în același timp, joacă rolul de punct de plecare, de ritm bazal asupra căruia se grefează alte ritmuri secundare. Iar dacă sînt puține similitudini între fericirea unui copil și cea a unui adult, este puțin probabil ca un copil nefericit multă vreme și mai ales precoce nefericit să devină un adult fericit.

Cum definim fericirea?

Este un afect, o stare afectivă de o anumită durată care comportă o organizare internă spontană. A. Green a subliniat importanța afectului la nivelul realității psihice. Fericirea nu se lasă definită într-o formulă simplă. Ea poate căpăta un aspect acut, tranzitoriu sau mai prelungit, dar legăturile sale cu mintalul sînt foarte puternice.

Dacă dezvoltarea sa în anumite forme extreme nu se acomodează cu nici o reprezentare, poate fi amestecată cu trăirea trecutului emoțional, cu reprezentările cele mai bogate, de unde vin mo-

dificări comportamentale ale corpului propriu, reprezentări, amintiri, limbaj și proiecte. Nu poate fi găsită o formulă mai bună ca aceea dată de Ch. David cuprinzând afectul în general. "Afectul mixt indisciabil este o limită nedeterminată de cantitate și calitate, modalitate de expresie psihică a impulsurilor." Se poate deci vorbi de momente sau instanțe trăite mai ales în sfera sensibilității cu o foarte scăzută participare conștientă (dacă nu cumva cu o vie participare inconștientă), dar prin care "mentalizarea" concură spre îmbogățire și o cultivă. Expresia "stare de spirit" convine mai mult decât cea de fericire, cuvântul "suflet" desemnând aspectul idealist, versantul cel mai subtil al "percepțului", al resimțirii trăitului. Acest versant atinge în același timp domeniul conștientului, al preconștientului și față de profunzimi, cele mai vii amintiri și dorințe inconștiente. Fericirea, stare de spirit în care se înscrie conștiința sau iluzia a ceva, nu este univocă. Se pot recunoaște aspecte diverse și chiar contradictorii față de care noi sîntem tentați să sesizăm ceea ce contradicțiile pot să ascundă ca similitudini.

Momentele de fericire

Pentru a ordona puțin investigația asupra fericirii considerăm două variante (distincte în primul rînd prin durată și prin conținutul manifest). Pe de o parte, *momentele de fericire*, limitate în timp, survin mai mult sau mai puțin violent pentru o perioadă mai mult sau mai puțin scurtă și au loc pe fondul regulat al vieții cotidiene.

Freud, care se pare că ar fi evocat mai ales această formă, insistă asupra dimensiunii spontane a satisfacției trăite, ceea ce poate fi numit

fericire în sensul strict; rezultă din nou satisfacția mai curînd spontană a trebuințelor care au atins o înaltă tensiune și nu este posibilă prin natura sa decât sub forma unui fenomen episodic.

Pe de altă parte, perioadele de fericire se pot întinde pe dimensiuni de viață mai lungi sau mai scurte, cu frecvente oscilații (vezi apariția perioadelor în care fericirea este înlocuită de nefericire).

Momentele de fericire cuprind, la modul general, stabilirea unor stări afective particulare, cu ocazia percepției unui element înconjurător, a unei emoții estetice. Această stare afectivă este mai ales caracterizată de un sentiment de completitudine care tinde să atenueze elementele realității ambientale. Bucuria, libertatea, eliberarea interioară fac contingențele realității să fie ușor estompate, ușor denudate de semnificația lor. Derularea în timp, subordonarea față de durată și-au pierdut importanța. Dacă sensul realității este intact, investiția care este făcută depinde de alte lucruri. Acest alt lucru constă dintr-o suprainvestiție a trăirii actuale și dintr-o comunicare asocia-

tivă foarte bogată în sentimente și amintiri, în fantasmă a căror ieșire din conștiință poate fi foarte mică, dar care în alte cazuri poate rămîne la suprafața preconștientului. *Coincidența dintre realitate și fantasmă (sau obiectul interior) se poate realiza la niveluri de conștiință variabile, ce stau oricum la originea sentimentului de completitudine.*

Avansăm ipoteza că aceste momente corespund unor perioade de descărcare a uneia sau alteia din tensiunile instinctuale, descărcare foarte comparabilă sau asemănătoare celor ce au loc în procesele de sublimare. Aceste momente sînt adesea însoțite de sentimentul de tranziție, de vremelnicie, de fragilitate, care nu face decât să se adauge calitativ dimensiunii de raritate, privilegiu. Acompaniat mai mult sau mai puțin de un sentiment de transgresiune, printr-o organizării nevrotice subiacente, poate juca un rol în sensul de supradimensionare a satisfacției sau de diminuare a duratei.

Traducere și adaptare:
Mihai PUIU
(după "Revue Française de Psychanalyse")

Ce stil afectiv aveți?

Testul se adresează deci bărbaților, avînd în vedere că revista "Psihologia" a publicat anterior o probă rezervată femeilor ("Ce fel de parteneră afectivă sînteți?", nr. 2/1993).

Modul de prezentare a testului este inedit: zece secvențe situaționale reunite într-o scurtă povestire. După fiecare secvență va trebui să indicați modul propriu de comportare în respectiva situație, alegînd una din cele zece variante posibile de răspuns. Încercuți deci litera corespunzătoare variantei pe care o apreciați că vi se potrivește în cea mai mare măsură, pe care ați adopta-o și treceți la secvența următoare.

Litera pe care ați ales-o de cele mai multe ori corespunde stilului dv. afectiv, descris succint în finalul testului.

După ce veți citi caracterizarea, vă invităm la... reflecție!

● **Astăzi les din casă ceva mai devreme. Sînt invitat la prînz la familia B. și înainte de a mă îndrepta către locuința lor vreau să fac o plimbare și să mă bucur de această frumoasă dimineață de primăvară. Abia leșit în stradă, un om**

"Dragoste violentă", "dragoste liniștită", "dragoste acaparatoare" etc. sînt expresii ce definesc un anumit mod de relaționare afectivă cu reprezentantele sexului frumos. Cu alte cuvinte, fiecare iubește în felul său, particularitate care contribuie și ea la conturarea unui stil afectiv interpersonal. Cunoașterea acestor particularități este deosebit de utilă, ținînd cont de faptul că multe eșecuri sentimentale sînt determinate, în pofida unei afecțiuni puternice, de stilul deficitar sau incompatibil cu cel al partenerii.

care aleargă este gata-gata să mă trîntească la pămînt.

Ce fac?

A. alerg după el să văd cine este;

B. încerc să-l opresc;

C. îmi aranjez ținuta și-mi văd de drum;

D. mă întorc și privesc lung după el;

E. îmi închipui că este o persoană amuzantă;

F. mă întristez pentru lipsa lui de educație;

G. îi strig cîteva cuvinte urîte;

H. încerc să ghicesc cine poate fi;

I. fac o glumă oarecare;

J. îl urmez la pas, poate se va opri și-i voi vorbi.

● **Îmi spun însă că nu am ieșit pentru a mă certa. Îmi văd de drum și iau autobuzul spre familia B. În autobuz este multă lume elegantă și plăcută.**

La ce mă gîndesc privind aceste persoane?

A. mi-ar face plăcere să le cunosc;

B. încerc să le observ și să identific mirosul parfumului;

C. mă refugiez într-un colț pentru că mă simt prost îmbrăcat;

D. îmi aranjez discret ținuta;

E. mă gîndesc că se duc la o sărbătorire;

F. le simt reci și ostile;

G. aș vrea să le însoțesc;

H. urmăresc mai atent modul lor de a se îmbrăca și de a vorbi;

I. încerc să intru și eu în discuție;

J. întreb discret persoana cea mai apropiată unde se duc.

● **Cobor din autobuz și văd că multe magazine sînt deschise, deși este sărbătoare. Într-unul care mi se pare că are lucruri foarte frumoase.**

Ce fac imediat după ce intru?

A. caut un vînzător simpatic pentru a-i vorbi;

B. ating, pipăi obiectele expuse spre vînzare;

C. privesc în jur curios;

D. atrag atenția unui vînzător oarecare;

E. mă gîndesc la ce aș putea cumpăra;

F. mă învîrt detașat prin magazin;

G. caut un obiect deosebit, rafinat;

H. întreb pe cineva cum de este deschis magazinul;

I. aștept ca unul din vînzători să mă întrebe ce doresc;

J. văd dacă prețurile sînt bune.

Psihologia cuplului

● **Cumpăr un bibelou pentru a-l dăruia prietenilor**
B. Pachetul este foarte frumos și ies din magazin ținându-l sub braț. Văd că multă lume privește pachetul cu atenție.

Ce fac?

A. îl arăt celor care îl privesc;

B. strâng mai tare pachetul sub braț;

C. încerc să-l ascund, mă rușinez de privirile lor;

D. desfac puțin pachetul;

E. îl aranjez să arate și mai frumos;

F. îmi văd de drum, deși mă deranjează privirile trecătorilor;

G. mă întorc la magazin și cer o pungă de plastic pentru a pune pachetul înăuntru;

H. îl arăt doar primului care-l privește apoi nu-i mai bag în seamă;

I. despachetez bibeloul și-l duc așa;

J. nu mă interesează privirile celorlalți.

● **Trec printr-un parc unde multe femei și mulți bărbați discută între ei.**

Ce cred despre discuțiile lor?

A. își aranjează tot felul de întâlniri pentru săptămâna următoare;

B. discuțiile sînt un pretext pentru a sta puțin la aer curat;

C. au dispuțe amicale;

D. vînd și cumpără ceva;

E. este un spectacol experimental;

F. discută politică;

G. organizează ceva;

H. sînt colegi, cunoscuți ce participă la o manifestare (culturală, științifică etc.);

I. abia au ieșit de la cinema;

J. este un grup aflat în excursie.

● **Îmi văd de drum și întîlnesc o fostă colegă de școală.**

Care este primul lucru pe care aș vrea să i-l spun?

A. o întreb dacă a dorit să mă reîntîlnească;

B. o întreb dacă pot să o sîrut;

C. cum stă cu sănătatea;

D. ce face prin partea aceea a orașului;

E. cum îi merge în dragoste;

F. dacă își reamintește multe din trecut;

G. ce frumoasă era școala noastră;

H. ce va face în următoarele săptămîni;

I. ar fi plăcut să ne revedem;

J. dacă se întîlnește cu vechii prieteni.

● **După ce ne luăm rămas bun, îmi reamintesc faptul că am în buzunar o scrisoare pe care trebuie să o pun recomandat. Poșta centrală este singura deschisă în această zi de sîrbătoare.**

Intru și ce fac?

A. mă uit după un ghișeu;

B. caut un ghișeu cu o funcționară drăguță;

C. întreb dacă scrisoarea pleacă astăzi;

D. întreb cum trebuie să procedez;

E. sper să mă împrietenesc cu una din funcționare;

F. caut să termin cît mai repede;

G. sînt atent să nu greșesc adresa;

H. de curiozitate, privesc de jur-împrejur;

I. intru în vorbă cu persoanele care așteaptă la rînd;

J. întreb persoana de la ghișeu despre munca sa.

● **les și mă îndrept spre locuința prietenilor mei, fiind aproape ora prînzului. Ajung, sun și...**

la ce mă gîndesc?

A. sper să nu fi uitat că m-au invitat;

B. cînd îmi vor deschide să spun o banalitate oarecare;

C. eram gata-gata să greșesc etajul;

D. să am grijă să le fac o impresie plăcută;

E. mă gîndesc la meniu;

F. sper să nu-i deranjez prea tare;

G. a fost destul de obositor să ajung pînă la ei;

H. sînt mulțumit că am reușit să economisesc un dejun;

I. sper să fie cît mai drăguți cu mine;

J. mă bucur că voi petrece cîteva ore frumoase.

● **Sîntem la masă. După discuțiile prealabile, se face liniște în timp ce mîncăm.**

La ce mă gîndesc?

A. aș dori să mînc tot;

B. îmi place ceea ce se servește la masă;

C. nu trebuie să mînc prea mult;

D. să nu observ că îmi place așa de mult ceea ce s-a servit;

E. ce momente plăcute se petrec la masă;

F. e jenantă tăcerea aceasta;

G. timpul petrecut la masă este aproape sacru;

H. le exprim aprecierile mele pentru meniu;

I. îmi manifest prin gesturi plăcerea mesei;

J. să fac astfel încît să mă invite din nou.

● **A sosit ora plecării. Îmi iau rămas bun, ies și iau autobuzul spre casă. De data aceasta, lumea din autobuz mi se pare obișnuită.**

La ce mă gîndesc?

A. la ce aș putea să fac în continuare;

B. să beau o bere într-un loc liniștit;

C. să telefonez prietenilor B. pentru a le mulțumi;

Psihologia cuplului

D. cum aş putea să mă revanşez pentru acest dejun;

E. dejunul mi-a produs o dispoziție deosebită;

F. cine ştie când îi voi mai revedea;

G. mă gândesc la sentimentele mele față de prieteni;

H. la un dejun pe care să-l servesc la alți prieteni/cunoscuți;

I. la sentimentele ciudate pe care le trăiesc;

J. la felul în care-mi voi petrece seara.

Interpretarea rezultatelor

Stabiliți care este litera dominantă în răspunsurile dv. și citiți caracterizarea de mai jos.

Sînteți (aveți tendința de a fi):

● **A. Pasional, capricios, uneori absurd;** instabil în relații; în pas cu moda; nu respectați regulile de interacțiune.

● **B. Senzual;** contrar oricărei legături stabile; doriți să vă bucurați la maximum, dar pe moment; uneori crud.

● **C. Prudent, temător față de dragoste,** calculat; preferați chiar să renunțați la dragoste pentru a nu risca sau pierde.

● **D. Retras, rezervat;** vă ascundeți sentimentele dar cereți mereu să vi se acorde atenție.

● **E. Visător, rafinat,** adesea spiritual, considerați dragostea o evadare.

● **F. Solitar, uneori disperat,** considerați dragostea un izvor de suferință; vă doriți o dragoste pură, de unde și multe deziluzii.

● **G. Sînteți pentru dragostea sublimă, totală, sacră,** aspirație care vă provoacă tensiuni foarte puternice.

● **H. Sînteți un fluture ce zboară din floare în floare;** căutați mereu ceva mai complex, mai deosebit, sînteți orgolios, vreți mereu să vă impuneți.

● **I. Gingaș, liric, romantic,** dragostea vă face expansiv, plin de forță.

● **J. Curios, fire de explozător,** căutați mereu ceva de descoperit la partenera dv., de unde și o efervescentă afectivă, dar și ruperea legăturilor dacă nu mai puteți descoperi ceva.

Traducere și adaptare:
Jenica SÎNTION,
Filaret SÎNTION

**SOCIETATEA
ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ S.A.**

Societate cu capital de stat funcționând sub egida Ministerului
Cercetării și Tehnologiei, înmatriculată în Registrul Comerțului cu
nr. J/40/6775/1991.

Consiliul de administrație

Ioan Albescu, Cornelia Gheorghe, Constantin Petrescu

PSIHOLOGIA

Număr special, Septembrie 1994

Revista PSIHOLOGIA este editată de
Societatea „Știință & Tehnică” SA
în colaborare cu Asociația Psihologilor din România.
Președinte: prof. univ. dr. **Mihai Golu**
Apare de 6 ori pe an.

REDACTOR-ȘEF: Adina Chelcea

Prezentare grafică și DTP:

Marius Buruianu

Corectură:

Lia Decei

Difuzare:

Cornel Daneliuc,

Mugurel Nițulescu

(telefon: 617 72 44 sau
617 60 10, interior 1151)

ADRESA REDACȚIEI:

Piața Presei Libere nr. 1,
București, cod 79781

TELEFON: 617 72 44
sau 617 60 10, interior
1151 sau 1208.

FAX: 617 58 33

CONSULTANȚI

ȘTIINȚIFICI:

prof. univ. dr. **Septimiu**

Chelcea,

lector dr. **Irina Holdevici,**

dr. **Stroe Marcus,**

dr. **Ion Mânzat,**

dr. **Grigore Nicola,**

dr. **Aurora Perju-Liiceanu,**

lector dr. **Mihaela Roco**

TIPARUL: Tipografia

INTERGRAPH

TELEFON: 769 35 68

**Acest număr special va fi
distribuit gratuit celor care
sînt abonați la revista
PSIHOLOGIA pe anul 1994.**

COPERTA I: Pablo Picasso, Îmbrățișarea (1970)

COPERTA IV: Henry Moore, Familia (1945 - 1949)

ISSN 1220-689X

Prețul: 500 lei

Societatea Știință & Tehnică asigură în continuare efectuarea abonamentelor la revista **PSIHOLOGIA** la sediul redacției. Costul unui abonament pe un an este de 2 100 lei, în această sumă fiind inclusă și taxa de expediere prin poștă a abonamentului. Depuneți prin mandat poștal contravaloarea abonamentului în contul 40 34 01 al Societății Știință & Tehnică SA, deschis la Banca Agricolă SA, Sucursala municipiului București.

Mandatul trebuie să conțină adresa exactă (inclusiv codul poștal) la care doriți să primiți abonamentul, precum și mențiunea: "Abonament la **PSIHOLOGIA**".

Eventualele majorări ale prețului revistei survenite pe parcurs nu afectează abonamentul contractat la începutul anului. Abonamentul nu trebuie să fie neapărat pe an calendaristic (ianuarie-decembrie); poate să înceapă din orice lună a anului.

